



**Op naar de
gemeenteraad!**
Op 107 plekken
doen we mee met
de verkiezingen!



**Sportdorp
Rotterdam**
Sociale huurders
moeten wijken
voor de rijken



Dolle mina's
Vrouwenstrijd
= klassenstrijd

colofon

Tribune is een uitgave van de Socialistische Partij (SP) en verschijnt 4 maal per jaar.

Redactie
Miloš Todorović (h), Peter Sas

Vormgeving
Vierra Lanza, Maurits Gemmink

Aan dit nummer werkten mee
Ronald van Raak, Karen Veldkamp
Peter Verschuren, Joshua Versijde

Foto omslag
Joshua Versijde

Ga voor contact met de SP en de Tribune naar: www.sp.nl/contact
Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-Geen-AfgeleideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl>



Het neoliberalisme is terug van nooit weggeweest

Bouwen aan een krachtige beweging voor sociale strijd

4

De actie

Zohran Mamdani

10

Column

Lieke van Rossum

11

Verkiezingen

20

De feestdagen met de fractie

21

Nieuws uit de afdelingen

22

Fijne feestdagen!

41

Linksvoor

42

Van toen tot nu 2001-2002

Hand in hand voor je woning

Sportdorpers eisen zeggenschap





28

SP Jongeren

Grote groei voor
onze SP Jongeren



30

Dé oplossing voor de wooncrisis

Wonen zonder
woonwinstmakers



24

Dolle Mina's zijn terug

Een nieuwe generatie
staat op!



35

Machtige Mythes

Perfect leesvoer
voor de klassenstrijd



foto ANP

ZOHRAN MAMDANI

New York kiest een socialistische burgemeester! Zohran Mamdani is zo links dat zijn eigen Democratische Partij hem als bedreiging ziet. Voor de New Yorkers is hij dat niet. Met heldere punten als huurverlaging, gratis openbaar vervoer en voor iedereen betaalbare boodschappen heeft hij de verkiezingen groots gewonnen. Our time is now!



HET NEOLIBERALISME IS TERUG VAN NOOIT WEGGEWEEST

De bankencrisis, de coronacrisis en de militariseringspolitiek zetten onze samenleving onder druk. Bij iedere crisis worden in korte tijd de brokkenpiloten met miljarden gered, terwijl gewone mensen de rekening betalen. De zittende macht, van het grote geld en de politiek, is beslissend voor de belangen die dan gediend worden. Zij grijpen iedere crisis dankbaar aan om de samenleving verder te kneden naar het neoliberale ideaalbeeld van ieder voor zich en de markt voor ons allen. Scherpe kritiek met een sociaal antwoord en sociale strijd zijn juist nu nodig.

Begin jaren '90 verwoordde de SP voor het eerst haar kritiek op het neoliberalisme. Dit was in een tijd dat publieke voorzieningen zoals zorg, onderwijs, post, energie, openbaar vervoer, woningbouw en werkgelegenheid nog niet (volledig) geprivatiseerd waren. Het neoliberalisme heeft onze samenleving en economie geprivatiseerd, gedereguleerd en gefinancialiseerd. Dit gebeurde onder het mom van 'minder overheid, meer markt'. De afgelopen decennia is dit neoliberale project door liberalen, christendemocraten en sociaaldemocraten doorgevoerd. Juist in tijden van crisis zijn de meest ingrijpende veranderingen doorgevoerd. Hoewel vaak het einde van het neoliberalisme na het overheidsingrijpen bij de bankencrisis en coronacrisis werd gekondigd, bleek dit verre van waar. Sterker nog: het neoliberalisme is terug van nooit weggeweest.

De bankencrisis, coronacrisis en de huidige militariseringspolitiek laten het neoliberalisme in werking zien. Waarbij het helder is dat gewone mensen steeds de prijs betalen via loonmatiging, bezuinigingspolitiek en een 'ieder-voor-zich' politiek.

foto Maurits Gemmink



‘Verzorgingshuizen gingen dicht, 70.000 zorgverleners verloren hun baan en thuiszorg werd van mensen afgepakt’

RED DE BANKEN

In de zomer van 2007 begon de bankencrisis in de Verenigde Staten. Het leek in eerste instantie een financiële crisis van Amerikaanse banken. Waarbij Amerikaanse banken failliet gingen omdat bankiers zichzelf verrijkten doordat zij met het verstrekken van risicovolle hypotheek exorbitante bonussen ontvingen. Aan de ene kant verloren miljoenen Amerikanen hun woning omdat zij de hypotheek niet meer konden betalen. Aan de andere kant werden banken met miljarden overheidssteun gered. Hun faillissement zou te grote gevolgen voor de Amerikaanse economie hebben. Ze waren “too big to fail”.

Ook Nederlandse banken hadden gehandeld in deze risicovolle hypotheek van Amerikaanse banken. Hierdoor kwamen ook Nederlandse banken in de problemen. Fortis, ABN AMRO, SNS en ING werden genationaliseerd, kregen leningen of een kapitaalinjectie om het instorten van de financiële sector te voorkomen. Er werden in korte tijd miljarden vrijgemaakt om deze banken te redden.

Er heerste begrip over de noodzaak van deze miljarden-reddingen. Politici en economen zeiden herhaalden dat het faillissement van systeembanken onze economie en samenleving te veel zou schaden. Kort na het redden van de banken sloeg de crisis over naar de reële economie. Ons land kwam in een recessie terecht. Concreet betekende dit dat de lonen en inkomens van mensen daalden, mensen hun hypotheek niet meer konden betalen en vele mensen verloren hun baan.

De miljarden voor het redden van de banken werden in een weekend uitgegeven. Ineens waren er wel miljarden beschikbaar. Miljarden die beschikbaar werden gesteld door minister van Financiën Wouter Bos. Er werd gesproken over het einde van het neoliberalisme. De overheid pakte de regie en er werd ingegrepen op de vrije markt. Maar wat we zagen was een overheid die in dienst stond van de markt en banken, en niet van mensen. Want de rekening moest vroeg of laat betaald worden.

DE REKENING VAN RUTTE I EN II

Deze rekening zou in het kabinet Rutte I (2010-2012) al op tafel komen. Het kabinet van VVD en CDA, met gedoogsteun van de PVV, verhoogde de AOW-leeftijd, verkocht 70.000 sociale huurwoningen en voerde hogere eigen bijdragen in de zorg in.

Maar de grootste bezuinigingen vonden plaats tijdens het kabinet Rutte II (2012-2017). Dit VVD/PvdA-kabinet vermarkten de volkshuisvesting en voerde een verhuurdersheffing van 2 miljard per jaar in. Een belasting op woningbouwcorporaties die huurders met huurverhogingen betaalden. En er werden ook geen nieuwe woningen voor woningzoekenden gebouwd. ➤



Foto: Maurits Gemmink

'Het marktdenken en de bezuinigingen van voorafgaande kabinetten zorgden voor een groeiende ongelijkheid.'

In de zorg werden miljarden bezuinigd. Verzorgingshuizen gingen dicht, 70.000 zorgverleners verloren hun baan en thuiszorg werd van mensen afgepakt. Ook ons sociale zekerheidsstelsel werd aangevallen. Het leidde tot minder bestaanszekerheid voor mensen en mensen die werk zoeken of inkomensondersteuning nodig hebben worden met wantrouwen benaderd.

Waar bankiers en banken met miljarden gered werden, betaalden gewone mensen de prijs. Tot aan de dag van vandaag ervaren mensen de nadelige gevolgen van het tekort aan betaalbare woningen, een tekort aan zorgverleners en een wantrouwend systeem van sociale zekerheid. Het kabinet Rutte II kan zonder twijfel het grootste afbraakkabinet van de afgelopen decennia genoemd worden. Politici en het grote geld grepen de bankencrisis aan om de samenleving verder te kneden naar het neoliberale ideaalbeeld van ieder voor zich en de markt voor ons allen.

Men stelt tegenwoordig geregeld de vraag hoe het komt dat mensen zoveel wantrouwen richting links hebben. De afbraak van het kabinet Rutte II, met de PvdA, heeft onze samenleving ernstig beschadigd. Het is de voedingsbodem van een diep wantrouwen in de overheid en een grote verdeeldheid in onze samenleving.

DE REKENING VAN DE CORONACRISIS

Dit diepe wantrouwen en de afbraak van onze zorg, volkshuisvesting en sociale zekerheid heeft een cruciale rol gespeeld tijdens de coronacrisis. De coronacrisis was namelijk een grote ongelijkmaker. Het virus trof onze samenleving en mensen hard. Vooral de mensen die ook al de klappen van de eerdere bezuinigingspolitiek hadden opgevangen. Mensen met een laag inkomen hadden een 60% grotere kans om te overlijden aan de gevolgen van het coronavirus. Dat bleek uit onderzoek van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en Amsterdam Universitair Medisch Centrum (UMC). Het coronacrisis vergrootte en versnelde de al bestaande sociale ongelijkheid. Die was al groot én is de afgelopen veertig jaar al fors toegenomen.

Het CBS en het Amsterdam UMC gaven drie belangrijke oorzaken aan die met elkaar samenhangen. Ten eerste, mensen met lage inkomens hebben vaak onzekere contracten en daardoor een onzeker inkomen. Ze doen vaak werk dat zij niet thuis kunnen doen. Waarbij ze in nauw contact met anderen mensen komen en waar doorbetaling bij ziekte niet aan de orde is. Denk daarbij aan mensen in de schoonmaak, post, bezorging, (thuis)zorg, supermarkten en de horeca. Mensen met cruciale beroepen. Ze hadden meer kans om corona op te lopen op hun werk. Ten tweede hebben mensen met een lager inkomen vaker andere aandoeningen, zoals overgewicht, luchtwegproblemen en diabetes, waardoor ze vaker tot de risicogroep behoren. Ten slotte is hun omgeving vaker ziekmakend, met slechtere woningen, dicht op elkaar.

Het marktdenken en de bezuinigingen van voorgaande kabinetten zorgden voor een groeiende ongelijkheid. Steeds meer werk is onzeker flexwerk of een gedwongen ZZP-constructies. Dit geldt met name voor mensen met een laag inkomen. Door bezuinigingen op de zorg en de invoering van het eigen





foto Joshua Versijde



foto Maurits Gemmink



foto Joshua Versijde

risico, zijn sociaaleconomische gezondheidsverschillen vergoot. Door privatiseringen van woningcorporaties verdween de volkshuisvesting en blijft het onderhoud achter. Daardoor leven huurders in tochtige schimmelwoningen. Terwijl sommigen vanuit eigenbelang preken dat concurrentie en onzekerheid welvaart brengt, zien we dat dit de samenleving uitholt. Maar dat dit het ook nog moeilijker maakte om een pandemie te bestrijden.

De gevolgen van de beslissingen die de politiek toen nam zijn nu zichtbaar. Aan de ene kant zijn er ook toen miljarden euro's uitgetrokken om vooral grote bedrijven te redden. Ruim 90% van onze economie werd genationaliseerd doordat de overheid de loonkosten overnam. Aan de andere kant werden flexwerkers op straat gezet. Kregen huurders de grootste huurstijging in 6 jaar. En onze helden in de frontlinie, de zorgwerkers die kort daarvoor miljardenbezuinigingen om de oren kregen, omvingen nu slechts een eenmalige bonus in plaats van een structurele loonsverhoging.

Het heeft de voedingsbodem voor een diep wantrouwen in de overheid versterkt en de verdeeldheid in onze samenleving vergroot. Politici en het grote geld grepen de coronacrisis aan om de samenleving verder te kneden naar het neoliberale ideaalbeeld van ieder voor zich en de markt voor ons allen.

DE REKENING VAN DE TRUMP-NORM

In iedere oorlog betalen gewone mensen de prijs van wereldleiders die oorlog voeren. Ook nu is dit weer geval. Ondanks dat Europese NAVO-lidstaten gezamenlijk drie keer meer uitgeven aan defensie en drie keer meer capaciteit hebben in landmacht, luchtmacht en scheepvaart, wordt er toch aangestuurd op nog meer wapens. Zo is de omzet van de grootste wapenbedrijven ter wereld in 2024 tot een recordhoogte van 585 miljard euro gestegen. Deze wapenwedloop maakt onze wereld niet veiliger maar onveiliger.

Maar hier is meer aan de hand. Want waar worden al deze miljarden uitgegeven? Een door Trump opgelegde NAVO-norm van 3,5% betekent 17,5 miljarden euro aan extra uitgaven. Uitgaven die grotendeels aan de Amerikaanse wapenindustrie uitgegeven worden. Het is de cashmachine die achter de verhoogde NAVO-norm van Trump schuilgaat. Één dag na de opgelegde Trump-norm volgde de oproep van NAVO-secretaris Mark Rutte (u kent hem misschien nog wel) dat alle NAVO-lidstaten hiervoor moeten bezuinigen op zorg, sociale zekerheid en pensioenen.

We zagen de afgelopen maanden bijna dagelijks generaals op tv. Ons land werd het toneel van de NAVO-top. Liberale, christendemocratische en sociaaldemocratische partijen spraken zich uit voor de Trump-norm. Zonder helder te maken waar en bij wie de rekening terecht zou komen.

In de afscheidsspeech van de Amerikaanse oud-president Eisenhower (ook oud-generaal) waarschuwde hij voor een vervlechting van belangen en invloed van het militair-industrieel complex: 'Een netwerk van individuen en organisaties, die betrokken zijn bij de productie van wapens en militaire technologie. Dit netwerk probeert politieke steun te verwerven voor het bestendigen of vermeederen van militaire uitgaven door de nationale regering.'

De rekening van militarisering komt wederom terecht bij gewone mensen die eerder de prijs van bezuinigingspolitiek hebben betaald. Een volgend kabinet met D66 en CDA dreigt wil opnieuw miljarden bezuinigingen op onze zorg en sociale zekerheid. In de zorg wordt het basispakket uitgekleeft, blijft het eigen risico hoog, wordt de thuiszorg verminderd en wordt er hard bezuinigd op de ouderenzorg. De sociale zekerheid wordt aangevallen door de WW te verkorten, het ontslagrecht af te breken en de arbeidsongeschiktheidsuitkering te korten. Een beschaafde samenleving zorgt goed voor ouderen, zieken en gehandicapten en een sociale samenleving zorgt voor zekerheid voor werknemers en arbeidsongeschikten. Daarentegen grijpen wederom politici en het grote geld de militarisering aan om de samenleving verder te kneden naar het neoliberale ideaalbeeld van ieder voor zich en de markt voor ons allen.

DE NOODZAAK VOOR EEN ALTERNATIEF

Verskillende kabinetten en partijen houden vast aan een politieke visie die de vicieuze cirkel in stand houdt, een neoliberale visie. Waarbij de overheid steeds in dienst staat van de markt en niet van mensen. Het laat zien: het neoliberalisme is terug van nooit weggeweest.

Gelukkig zien wij steeds meer mensen die verlangen naar een samenleving waarin we samenwerken om bestaanszekerheid te garanderen. Dit zien we aan het grote aantal mensen en zwevende kiezers dat op zoek is naar een sociaal antwoord. Een andere politiek heeft de toekomst. Zekerheid zorgt voor stabiliteit, samenwerking is onmisbaar en gelijkheid vermindert woede, spanningen en criminaliteit. Natuurlijk moest dit voor de bankencrisis, coronacrisis en Trump-norm al, maar juist nu miljardenbezuinigingen op de zorg en sociale zekerheid dreigen, is de urgentie groter dan ooit.

We hebben onlangs goede voorbeelden van sociale strijd gezien. Zoals de eerste stakingen van apothekassistenten ooit, het grote onderwijsprotest, de acties van het treinpersoneel, onze vele huurdersbijeenkomsten en de rode lijn demonstraties. Samen met mensen, vakbonden en organisaties kunnen we een krachtige beweging van sociale strijd opbouwen. Een beweging die breekt met het neoliberale ideaalbeeld van ieder voor zich en de markt voor ons allen. En die bouwt aan een samenleving met meer onderlinge solidariteit en meer zeggenschap voor mensen. Zodat de belangen van mensen en niet de markt worden gediend. <

**'Men stelt tegenwoordig
geregeld de vraag hoe
het komt dat mensen
zoveel wantrouwen
richting links hebben.'**

NOODGEVAL



‘Mama, ik hoop dat ik niet oud ga worden.’ Met veel gevoel voor drama kijkt mijn dochter me aan. Ik probeer niet te schrikken van deze onverwachte mededeling onderweg naar de supermarkt, en op geïnteresseerde toon te vragen waarom. ‘De juf zegt dat de wereld steeds slechter gaat worden en er rampen komen door het klimaat. Ik ben er bang voor.’

Aan dit voorval van alweer even geleden dacht ik onwillekeurig terug toen demissionair VVD-minister Ruben Brekelmans aankondigde dat wij allemaal een ‘noodboekje’ thuis krijgen om ons bewust te maken van hoe we moeten reageren in een noodsituatie. Want of het nou over een klimaatramp of oorlogsdreiging gaat, het heersende narratief is dat van fatalisme. Niet ‘wat gaan we eraan doen’ maar ‘de wereld gaat naar de knoppen’ viert hoogtij.

Toen ik – en minister Brekelmans trouwens ook – opgroeide was de sfeer heel anders. Wij gingen het allemaal beter krijgen dan onze ouders, zoals zij het beter hadden gekregen dan hun ouders. Die vlieger gaat niet meer op. Daadkracht, hoop, optimisme en de kracht van het collectief lijken afwezig. Het sluitstuk van een politiek die decennialang individualiseerde, is dat ook de nationale veiligheid een ieder-voor-zich-kwestie is geworden.

Hoe gaan we onze kinderen uitleggen dat de overheid denkt dat wij ons moeten voorbereiden op een noodsituatie, een oorlog? Dit onomwonden ‘bangmakerij’ noemen gaat niet werken, want de dreigende taal is overal. Volgens NAVO-chef Mark Rutte moeten we ons geestelijk voorbereiden op oorlog. Drones boven vliegvelden worden uit de lucht geschoten. Grote

bezuinigingen op zorg worden aangekondigd om een ongefundeerde Trump-norm voor investeringen in de wapenindustrie te behalen.

Begrijp me niet verkeerd: het is ook een feit dat de wereld groeiende spanningen en onveiligheid kent. Maar hoe de politiek daarop reageert, bepaalt of er verdere escalatie plaatsvindt. Het is kiezen tussen olie op het vuur of het hoofd koel houden. Wanneer het tweede gelijk wordt gesteld aan ontkenning of naïviteit, of zelfs vriend-van-de-tegenstander-zijn, dan weet je dat we al erg ver van huis zijn.

Het is hoog tijd voor een ander geluid. Het is tijd voor een overheid die beschikbaar is voor haar inwoners. Die niet het verhaal vertelt van ‘zorg voor jezelf met een noodpakket’, maar die aan het werk gaat en algemene veiligheidsmaatregelen neemt, zoals betere cyberveiligheid, een eigen energievoorziening en noodplannen. Zodat nieuwe generaties de ruimte krijgen om op te groeien met het idee dat zij de wereld beter gaan maken.

Lieke van Rossum Partijvoorzitter

MEER LEZEN?

bestel ‘Een nieuwe wereldorde’ via sp.nl/wereldorde of scan de QR-code





foto Maurits Gemmink

Op 29 oktober waren de Tweede Kamerverkiezingen. We keken die avond allemaal gespannen naar de tv. We wisten dat het moeilijk zou worden ons tussen zoveel partijen in te vechten in de campagne met een nieuwe lijsttrekker, tegelijkertijd merkten we ook dat veel mensen enthousiast waren over de SP. De peilingen lieten een wat wisselend beeld zien. Vijf zetels vast houden zou mooi zijn.

Het werden er drie. Dat we zo zouden verliezen zag niemand aankomen. Wat een teleurstellende uitslag! Er heeft weer een ruk naar rechts plaatsgevonden. En het is zo hard nodig dat er een socialistische volkspartij is die aan de kant van de mensen staat. De uitslag maakt duidelijk dat naast al het goede werk wat we doen, met zoveel vrijwilligers in buurten en wijken, we er onvoldoende in slagen te scoren op die ene dag dat het er zo toe doet. Dat is al langer zo. En dat moet echt veranderen. Zeker in deze tijd van gigantische verschillen tussen arm en rijk en dreigende bezuinigingen op sociale zekerheid. Daarom sprak de Partijraad waar alle afdelingsvoorzitters bij elkaar komen in november over wat er anders moet.

We kwamen tot deze conclusies

1 We moeten de harten van mensen raken. Onze uitgewerkte plannen zijn natuurlijk niet bij iedereen bekend en droge feiten overtuigen mensen niet vaak. We kunnen duizend keer gelijk hebben, maar mensen moeten het voelen, door onze ideeën in hun hart geraakt worden, dan kunnen we vertrouwen winnen. Ook in deze campagne werden we vaak in de verdediging geduwd. Bijvoorbeeld als het ging over de betaalbaarheid van onze plannen. De doorrekeningen van het CPB geven helemaal geen goed beeld van de werkelijkheid, daarom deden we dat niet. Maar het geeft wel het beeld dat je plannen betaalbaar zijn. Dan moeten we dat volgende keer maar gewoon doen.

2 We moeten elke campagne onze drie belangrijkste en herkenbare standpunten veel meer laten zien en herhalen. We gaan echt bij onze basis blijven, zoals de huren omlaag, de inkomens van mensen omhoog, de zorg toegankelijk voor iedereen. Het belang van sociale media is groot, daar gaan we nog meer mee werken.

3 We zijn er voor en door gewone mensen. We zijn een unieke vereniging die veel meer is dan een politieke partij – we komen met mensen in actie voor verbetering in hun buurt, bieden hulp, organiseren festivals, politieke avonden en evenementen. We staan midden in de samenleving maar ons werk wordt niet altijd door alle mensen gezien. We gaan veel meer verschillende mensen bereiken. Vaak wordt ons voorgehouden dat ‘de ouderwetse arbeider niet meer bestaat’. Wat een onzin! Je hoeft geen fabrieksarbeider te zijn om tot de werkende klasse te behoren en baat te hebben bij fatsoenlijk loon, vrije tijd en autonomie in je werk. Aan dat beeld moeten we hard gaan werken.

Eensgezind gaan we aan de slag. Onze Kamerleden Jimmy, Sandra en Sarah hebben er veel zin in om Den Haag onveilig te maken. In maart gaan we straks op meer dan honderd plekken mee doen aan raadsverkiezingen, veel meer dan vorige keer. We zijn trots op onze lijsttrekkers, zij zijn buschauffeurs, de apothekersassistenten, docenten én zetten zich belangeloos in voor een supersociale gemeente. Ondertussen schrijven steeds meer (jonge) mensen zich in bij SP omdat zij een beter Nederland willen. We gaan er vol tegenaan in 2026!



EEN CREATIEVE KRACHT IN HOORN

Cris, vier jaar geleden is de SP in Hoorn nieuw leven ingeblazen en ben jij begonnen als coördinator van de groep. Hoe is het vanaf dat moment gegaan?

‘Het is ons gelukt om de SP in Hoorn op de kaart te zetten, begeleid door kaderleden van SP West-Friesland. Onze werkgroep is inmiddels best wel een stevige groep geworden, nu met elf actieve leden. Belangrijk daarvoor was dat we er vanaf het begin veel structuur in hebben aangebracht, dus vaak samenkomen, samen de straat op en de wijken in gaan, en naar de mensen luisteren. En als we dan op bepaalde problemen stuiten, dan maakten we daar consequent actiepunten van. Dan zeiden we tegen elkaar: ‘Daar speelt iets, we gaan er heen.’ Dus niet alleen maar dingen roepen, maar echt de handen uit de mouwen steken. Zo hebben we een aantal wervende acties weten te organiseren.’

Als SP'er moet je dus goed opletten wat er lokaal speelt.

‘Wij krijgen op allerlei manieren signalen binnen over wat er speelt in Hoorn. Via het lokale nieuws natuurlijk, maar als iets in de krant staat ben je vaak al te laat. Je moet vooral ook op

Cris van Tol (33) is een fenomeen in Hoorn. Bekend als danser, als enthousiast voorvechter van kunst en cultuur, en als gedreven SP'er die met zijn rode SP-jas stevast opvalt bij acties op straat en in de buurten. De afgelopen jaren heeft de SP in Hoorn onder zijn hoede een inspirerende ontwikkeling gemaakt, zodat de werkgroep nu klaar is om bij de verkiezingen van 18 maart 2026 terug in de raad te komen. Het zelfvertrouwen, de energie en de creativiteit spatten er bij Cris van af: ‘Blijkbaar zijn we nu al zo zichtbaar op straat en in de media, dat andere partijen zich zorgen beginnen te maken!’

straat te vinden zijn, in je rode SP-jas, langs de huizen gaan en daar met de mensen in gesprek gaan. Elke mogelijkheid die er was zijn we gaan flyeren in de buurten. En dan hoor je van alles. Zo hoorden we over een woonwijk die gesloopt gaat worden in plaats dat de nodige renovaties plaatsvinden. Dat is enorm zonde, want het gaat om een prachtige volkswijk. Wij zijn dus langsgeslagen bij de bewonerscommissie en hebben gevraagd: ‘Hoe kunnen wij als SP jullie helpen?’ Dan merk je dat dat enorm wordt gewaardeerd.’

Welke actie is voor jullie het belangrijkste geweest?

‘We zijn in Hoorn doorgebroken met onze actie voor het woonzorgcomplex Betsy Perk. Dat was helemaal ontmanteld als woonzorgcomplex en was eigenlijk een doodnormale flat geworden, terwijl de mensen daar zijn gaan wonen met de belofte dat er goede zorg zou zijn voor ouderen en dat er allerlei activiteiten georganiseerd zouden worden. Maar daar is de directie plotseling mee gestopt. Wij zijn toen samen met deze bewoners actie gaan voeren, we hebben handtekeningen opgehaald om van Betsy Perk weer een echt woonzorgcomplex te maken, en we hebben samen een petitie aangeboden aan de wethouder. Daar hebben we veel positieve reacties op gekregen in Hoorn. De actie lijkt nu ook succesvol te zijn, omdat de zorg

'We worden vaak op straat aangesproken: 'Hé de SP, ik zag jullie laatst actievoeren. Jullie zijn goed bezig!'

en activiteiten terug lijken te keren. Het mag nog beter, en we houden de vinger aan de pols, maar het gaat de goede kant op. En dat komt echt door onze actie.'

Wat was het effect daarvan voor jullie werkgroep?

'Je ziet nu in Hoorn dat de SP steeds vaker wordt genoemd. Zeker als we in onze SP-jassen rondlopen, worden we vaak op straat aangesproken: 'Hé de SP, ik zag jullie laatst actievoeren voor Betsy Perk, jullie zijn goed bezig!' Opeens gingen er allerlei geruchten dat wij met de raadsverkiezingen van 2026 mee gaan doen, terwijl wij dat helemaal nog niet officieel naar buiten hadden gebracht. We kregen van kennissen in de gemeenteraad te horen: 'De SP gaat meedoen hè!' Blijkbaar waren we toen al zo zichtbaar op straat en in de media, dat andere partijen zich zorgen begonnen te maken! Dan weet je dat je goed bezig bent. Er is hier een lokale partij, Sociaal Hoorn, die heeft echt geprofiteerd van de afwezigheid van de SP in Hoorn bij de vorige raadsverkiezingen. Die partij begint zich nu toch wel zorgen te maken over onze opkomst. Daar moeten wij flink wat stemmen vanaf kunnen snoepen. Ook andere lokale partijen maken zich nu toch wel een beetje zorgen over de terugkeer van de SP in Hoorn.'

Waarom maken specifiek de lokale partijen zich druk om jullie terugkeer?

'De lokale partijen profileren zich als de partijen die lokaal te vinden zijn, die de buurten kennen en voeling hebben met de mensen. Tenminste, dat zeggen ze. Maar de SP heeft dat allebei hè: wij zijn een landelijke partij die tegelijk ook lokaal geworteld is, de buurten in gaat en met de mensen in gesprek gaat. Dat willen we ook echt naar buiten brengen de komende maanden: de SP is landelijk én lokaal. Juist die combinatie is heel sterk, ook omdat we als landelijke partij een veel groter ledenbestand hebben. Als wij op een lokaal onderwerp actievoeren, dan trommelen we zo 30 mensen op. Dat kunnen die lokale partijtjes niet. Die zeggen wel dat ze zich voor een bepaald onderwerp hard maken, maar vervolgens hebben ze te weinig mensen om daar echt actie op te kunnen voeren. Wij kunnen dat wel.'

Jullie zijn ook in het aantal actieve leden gegroeid?

'Zeker, je ziet onze werkgroep groeien, omdat we toch aardig wat succesvolle acties hebben gevoerd, waardoor leden nóg enthousiaster worden. Het ledenaantal op zich is vrij stabiel

gebleven, maar onze leden zijn wel een stuk actiever geworden. We hebben 140 leden in Hoorn en vier jaar geleden begonnen we met een groepje van vijf actieve mensen. Dat is inmiddels uitgroeid naar een actieve kern van elf mensen, met daaromheen nog flink wat actieve leden die op een wat lossere basis meedoen. Dus we gaan geregeld met een club van zo'n 16 mensen de straat op en de buurten in.'

Hoorn is een stadje met veel kunst en cultuur. Speelt dat een rol in jullie campagne?

'Dat speelt zeker een rol. Er zijn inderdaad veel creatievelingen in Hoorn, van schilders tot muzikanten; de stad heeft meerdere landelijke artiesten voortgebracht, zoals Tim Knol, S10 en Antoon. Dat moet je echt koesteren. Hoorn is een broedplaats voor jong talent. Helaas doet het huidige gemeentebestuur daar veel te weinig mee. Wij willen ons daarop profileren en hebben daar ook strategisch over nagedacht bij de samenstelling van onze kandidatenlijst. Onze kandidaten zijn allemaal mensen die erg geïnteresseerd zijn in kunst en cultuur. Ik kom als danser uit de theaterwereld, en de nummer twee op onze lijst, Liesbeth Vooijs, is programmacoördinator bij een lokaal filmhuis. Zij is ook betrokken bij de Cultuurnota van de gemeente. Ik denk dat wij daar echt mee opvallen. Als SP willen we de partij zijn voor de kunstenaars en de cultuur in Hoorn. Een van onze verkiezingspunten is dat er een groter poppodium in Hoorn moet komen. Nu is zo'n podium er niet en voor een stad als Hoorn met 70.000 inwoners is dat een groot gemis. Ook voeren wij actie voor het lokale Museum van de Twintigste Eeuw, dat financieel kopje onder dreigt te gaan. Dat heeft te maken met de kromme subsidieverdeling in Hoorn: dit museum krijgt zeer beperkt subsidie, terwijl andere musea in de buurt juist overlopen van de subsidie. Dat is hartstikke zonde, want het is een heel mooi museum. Het is zelfs het museum met de meeste bezoekers in Hoorn.'

Speelt de wooncrisis ook een rol in jullie campagne?

'De wooncrisis leeft enorm in Hoorn. De wachtlijsten zijn al snel 10 jaar voor een sociale huurwoning, als het niet langer is. Dat komt omdat Hoorn een heel mooie en populaire stad is om in te wonen. Ook omdat we een half uurtje vanaf Amsterdam zitten. Veel mensen van buiten die dicht bij Amsterdam willen wonen, komen naar Hoorn toe, waar gewone Hoornaars de dupe van zijn. Zij kunnen geen betaalbare woning meer vinden. Daarom gaan wij in onze campagne inzetten op het aanpakken van de enorme leegstand in Hoorn. Er staan ontzettend veel gebouwen al jarenlang leeg, en dat is niet uit te leggen als je bedenkt dat er een wooncrisis is. Nu wordt er door het gemeentebestuur veel gesproken over het bouwen van nieuwe woningen buiten de gemeentegrenzen, maar dan denk ik: joh, kijk eerst even wat er allemaal leegstaat hier! Daarbij verzetten we ons ook tegen alle onnodige sloop die er plaatsvindt. Waarom zou je een hele woonwijk gaan slopen terwijl er te weinig woningen zijn? Dat is totaal onlogisch.' <

Lijsttrekker SP Hoorn:

Cris van Tol

'Ik kom uit de theaterwereld, waar ik jarenlang als danser actief ben geweest. In het dagelijks leven haal ik opdrachten binnen voor een ICT-bedrijf. En ik ben een SP'er in hart en nieren, ook al hou ik niet zo van rauwe tomaten. Maar ik kan wel genieten van een lekkere tomatensoep!'

Ik ben ooit de lokale politiek ingegaan omdat ik zie dat mensen uit de werkende klasse zich heel machteloos voelen in deze wereld vol ongelijkheid en oorlogszuchtige wereldleiders. Deze mensen weer hoop geven, dat is wat ik op lokaal niveau hoop te bereiken. Kunst en cultuur zijn daarbij ontzettend belangrijk voor mij, want dat is wat het leven mooi maakt en waar iedereen samenkomt, ongeacht je portemonnee en afkomst. De SP had ooit vier zetels in Hoorn. Dat is nu misschien nog te hoog gegrepen, maar twee zetels moeten we zeker kunnen halen; daar gaan we echt op inzetten. En als alles meezit, dan worden het misschien wel drie zetels!'

Van een stad voor de elite naar een stad voor de gewone Utrechter

Jaswinder Singh (46) en Justin Klein Tank (23) staan op respectievelijk plek één en twee van de Utrechtse kandidatenlijst. De afgelopen jaren hebben zij aan de wieg gestaan van de groei die SP Utrecht heeft doorgemaakt, met name onder jongeren. Daardoor is de afdeling nu klaar om mee te doen aan de gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart 2026. 'Ik heb goede hoop dat we terug in de Utrechtse raad komen: minimaal één zetel moet lukken, maar wij gaan voor drie', aldus Jaswinder. De Tribune sprak met hen over de stappen die gezet zijn om SP Utrecht op de kaart te zetten.

Julie hebben als afdeling een lange weg afgelegd. Hoe is dat in grote lijnen gegaan?

Jaswinder: 'We zijn in 2022 begonnen vanuit een situatie van nul zetels in de raad en met een afdeling die eigenlijk opnieuw opgebouwd moest worden. En dat opbouwen hebben we steeds heel consequent gedaan. Dus minimaal elke maand een keer bij elkaar komen met de actieve leden, en steeds weer nieuwe acties organiseren. Zo hebben we langzaam maar zeker de weg naar boven weten te vinden. Heel belangrijk daarbij was dat we consequent nieuwe leden hebben gebeld. In het begin hebben we zeker zo'n 30 nieuwe leden gebeld en daarvan zijn toen zo'n acht mensen actief geworden. Binnenkort hebben we weer een nieuwe leden-bijeenkomst, waarvoor zo'n 20 mensen zich aangemeld hebben. Als er daarvan zo'n acht mensen als actieve leden blijven hangen, dan beginnen we nu een flinke groep te krijgen, die bestaat uit een mooie mix van de oudere garde en nieuwe jonge leden.'

Justin: 'Ik merk dat er met de nieuwe leden ook een nieuwe energie is gekomen in de afdeling, een strijd bare energie van eigen initiatief en aanpakken. Hierbij heeft het, denk ik, zeer geholpen dat we de nieuwe leden bij de afdeling hebben betrokken vlak nadat ze lid zijn geworden. Want mensen worden niet zomaar lid, dat doen ze vanuit een bepaalde gedrevenheid. En als je ze dan meteen uitnodigt voor een kennismaking, dan hou je die gedrevenheid vast.'



Wat voor soort acties hebben jullie toen georganiseerd?

Jaswinder: 'In het begin waren dat wat kleinere acties, die soms succesvol waren en soms niet. Tijdens de energiecrisis hebben we actie gevoerd samen met studenten die toen niet in aanmerking kwamen voor de energietoeslag. Samen met hen hebben we een petitie overhandigd aan de wethouder. Zo lieten we zien dat wij als SP nog steeds actief waren in Utrecht en dat we iets konden betekenen. Gaandeweg kregen we steeds meer nieuwe actieve leden, en toen zijn we gaan nadenken over grotere acties. Toevallig kwam toen het gezondheidscentrum in de wijk Kanaleneiland op ons pad; dat dreigde te verdwijnen, tot grote onvrede van de bewoners. Wij hebben ons daar met volle energie op gestort, en met veel succes. Die actie was heel belangrijk voor ons, die heeft ons als SP Utrecht echt weer op de kaart gezet.'

Wat voor soort actie was dat?

Jaswinder: 'Daar zijn we in november 2024 mee begonnen. Zodra we hoorden dat het gezondheidscentrum dicht zou gaan, zijn we bij de mensen in Kanaleneiland langs de deuren gegaan om te vragen wat zij ervan vonden. Toen merkten we wel dat er ontzettend veel onvrede over was. Vervolgens zijn we een petitie begonnen voor behoud van het gezondheidscentrum. Die is toen maar liefst 4.000 keer ondertekend, wat echt een enorm aantal is voor een wijk met zo'n 17.000 inwoners.'

Hoe is het jullie gelukt om zoveel handtekeningen op te halen?

Jaswinder: 'De petitie was deels online, maar kon ook op papier getekend worden. Opvallend was dat we veruit de meeste handtekeningen – zo'n 3.000 – op papier hebben opgehaald, dus op straat en door bij mensen langs te gaan. Online heeft de petitie 'slechts' zo'n 1.000 handtekeningen opgeleverd. Het loont dus om met zo'n actie de straat op en de wijk in te gaan. Dat zegt natuurlijk ook iets over hoe dit leeft onder de inwoners. Dat

bleek ook wel uit het feit dat we met zo'n 100 bewoners de petitie hebben aangeboden op het stadhuis. Al die bewoners hadden protestborden meegenomen met de tekst: 'Zonder zorg geen sterke wijk!' Dat was heel indrukwekkend.

En, niet onbelangrijk: de actie was succesvol! In juni van dit jaar kregen we de toezegging van de wethouder dat het gezondheidscentrum kon blijven in Kanaleneiland. Ruim zeven maanden actievoeren heeft dus uiteindelijk een prachtig resultaat opgeleverd, voor de bewoners, maar ook voor ons. Deze overwinning gaf veel vertrouwen aan de afdeling. We hebben toen ook aardig wat media-aandacht gekregen. De mensen in Utrecht hebben zo kunnen zien: 'Hé, de SP is er nog steeds en staat klaar voor de gewone mensen!' Nu beginnen we te merken dat de SP echt weer gaat leven in Utrecht.'

Waar merk je dat uit, die nieuwe aandacht voor de SP?

Jaswinder: 'Bijvoorbeeld uit het feit dat we regelmatig worden uitgenodigd door bewonersorganisaties, recent nog voor een wijk-dialoog in Overvecht. Daar waren alleen raadsleden voor uitgenodigd – wij dus niet, omdat we nu nog geen fractie hebben. Maar de mensen in Overvecht zeiden: 'De SP moet er ook bij zijn!', wat natuurlijk heel leuk was. Ongetwijfeld kwam dat omdat we ook in Overvecht een succesvolle actie hebben gevoerd. Daar wilde de gemeente een buurttuin opofferen voor nieuwbouw, tegen de wens van de bewoners. Ook daar hebben we samen met de bewoners actie tegen gevoerd, met als resultaat dat de buurttuin behouden blijft.'

Met jullie steun voor studenten hebben jullie je specifiek op jongeren gericht. Was dat een bewuste keuze?

Justin: 'Zeker weten. Utrecht is een jongerenstad, daarom vonden wij het belangrijk om meer jongeren aan te spreken. Ook omdat de SP best wel het imago heeft van een wat oudere partij. Daarom heb ik mij de afgelopen jaren vooral – maar niet uitsluitend – met jongerenthema's beziggehouden. Inmiddels hebben we al flink wat acties voor en met jongeren gedaan, om te beginnen die actie voor de energietoeslag voor studenten.'

Op welke punten gaan jullie campagnevoeren richting de raadsverkiezingen?

Jaswinder: 'We willen van een stad voor de elite naar een stad voor alle Utrechters. Utrecht is niet meer te betalen voor gewone mensen. Een eengezinswoning kopen is veel te duur en betaalbare huurwoningen zijn er



veel en veel te weinig. Daarom is het nu nodig 80 procent van alle nieuwbouw uit sociale huur moet bestaan. Nu is dat nog maar 31 procent.

En dat heeft veel te maken met de politieke keuzes die er door de gemeente gemaakt worden. Dit jaar zijn er in Utrecht bijna 1.000 huurwoningen opgeleverd, maar daar zit nauwelijks sociale huur tussen. Bovendien zijn de weinige sociale huurwoningen die gebouwd worden kleine kippenhokken, waar geen ruimte is voor mensen met kinderen. Zo worden mensen dus de stad uitgejaagd. Daar gaan wij echt campagne op voeren, op het betaalbaar houden van de stad.

En jullie overige campagnepunten?

Jaswinder: 'Veiligheid en bereikbaarheid in de stad zijn ook thema's die erg leven en waar wij duidelijke standpunten over hebben. Heel belangrijk is ook het herstel van vertrouwen in de politiek, dus echt luisteren naar de mensen. Dat is op een flink aantal onderwerpen helemaal misgegaan, zoals bij de omgevingsvisie voor Overvecht, de herinrichting van de Maliebaan en van de binnenstad, en de invoering van het betaald parkeren. Daarbij zijn steeds weer de wensen van de bewoners genegeerd.'

Justin: 'En dat is extra cru, omdat de gemeente best wel veel tijd en geld spendeert aan allerlei participatietrajecten. Maar die trajecten worden dan niet zo ingericht dat de bewoners ook echt wat te zeggen hebben. Schijn-participatie dus.'

Jaswinder: 'Zo is er een plan om in Overvecht 5.000 woningen te bouwen, maar ook dat zijn alleen maar woningen voor mensen met een dikke portemonnee. Toen de bewoners daarop reageerden en hun wensen aangaven, zei de wethouder doodleuk: 'Tja, je kunt het met elkaar oneens zijn...' En zo worden de wensen van de bewoners nonchalant van tafel geveegd. Daar is veel ontevredenheid over en daar kunnen wij de SP tegenover zetten als de partij die wél luistert naar de mensen.'

LJSTTREKKER SP UTRECHT: JASWINDER SINGH



'Ik werk als wijkadviseur bij een woningcorporatie. Inmiddels ben ik vier jaar voorzitter van de afdeling Utrecht. Als lijsttrekker strijd ik samen met de afdeling voor een eerlijke en betaalbare stad, waar iedereen kan wonen en waarin iedereen gehoord wordt.'

Als 13-jarige jongen ben ik met mijn ouders vanuit India naar Nederland gekomen. Als Sikh heb ik in 2002 heel bewust voor de SP gekozen, omdat in mijn geloof het hard werken en eerlijk verdienen, het zorgen voor onze medemens en het opkomen voor de zwakkeren centraal staat. Dat alles herkende ik in de SP. De socialistische waarden van menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit sluiten heel goed aan bij mijn religie.'

'De mensen in Overvecht zeiden: 'De SP moet er ook bij zijn!'



SPORTDORPERS EISEN ZEGGENSCHAP OVER HUN WJK

SP-WOONCAMPAGNE IN ROTTERDAM

Dit jaar werd de SP-campagne 'Wonen zonder winst' gelanceerd, met drie eisen: (1) één miljoen betaalbare huurwoningen erbij, (2) huurbevriezing en (3) meer zeggenschap voor huurders. In het Rotterdamse Sportdorp wordt goed duidelijk hoe belangrijk zeggenschap over je woonomgeving is. De inzet van bewoners en SP'ers komt nu tot een hoogtepunt in de strijd die zij samen voeren tegen de geplande sloop van hun geliefde volkswijk vlakbij het Feyenoordstadion. We spraken erover met geboren en getogen Sportdorper Amanda twee Rotterdamse SP'ers, Emin en Thomas.

Amanda, om met jou te beginnen, wat is er precies aan de hand in Sportdorp?

Amanda: 'Wij kregen anderhalf jaar terug plotsklaps van Woonbron te horen dat Sportdorp deels gesloopt gaat worden, en dat er een grote flat voor in de plaats komt. Ik woon hier al 40 jaar, ik ben hier geboren en getogen, en ik vind het écht afschuwelijk! Ik krijg er gewoon hartkloppingen van, echt waar. Iedereen hier denkt er hetzelfde over, niemand wil dit. Iedereen kent hier iedereen, iedereen kookt voor elkaar, iedereen let op elkaar. Zo iets ga je nooit meer ergens vinden, zo knus als dat wij het hier hebben. En dan komt er een flat voor in de plaats, voor 55-plus en verder met dure appartementen. Ik heb in principe wel recht op terugkeer, maar dat ga ik niet doen, *no way*. Ik heb nu een huisje met een voortuintje en een achtertuin. Dat is ideaal, want ik heb een kindje van zes. Ik ga mijn tuintje echt niet opgeven, ik heb geen zin in een flat. T'ja, hoe dat dan verder moet, dat durf ik nog niet te zeggen. Ik zit gewoon met heel veel onzekerheid.'



delijk gemaakt dat slopen bezopen is en dat we deze gang van zaken niet democratisch vinden.'

Niet democratisch?

Thomas: 'Nee, van zeggenschap voor de bewoners van Sportdorp is geen sprake, ook al zegt Woonbron van wel. De plannen gaan steeds een stapje verder, terwijl de bewoners keer op keer aangeven dat ze dit niet willen. Wij hebben eerder al een petitie gehouden in de wijk en daaruit bleek dat maar liefst 88 procent van de bewoners tegen de sloop is! Maar in de 'klankbordgroep' die de verhuurder samen heeft gesteld, zitten helemaal geen mensen wiens woning op de sloopleijst staat. De mening van de huurders over sloop wordt zo genegeerd.'

Er wordt niet alleen een wijk gesloopt, er wordt ook sociale samenhang gesloopt...

Thomas: 'Sportdorp is eigenlijk een klein dorpje in een grote stad. 90 procent van de mensen die hier wonen, is hier geboren en wil hier ook oud worden. Maar de nieuwe bewoners die ervoor in de plaats zullen komen, hebben hier natuurlijk niet hun wortels. Daarmee verliest dit unieke stukje Rotterdam z'n sociale binding, terwijl dat juist zo belangrijk is voor de leefbaarheid van een buurt. Bestuurders hebben constant de mond vol van 'sociale cohesie', maar houden bij hun sloop- en nieuwbouwplannen daar totaal geen rekening mee. De SP vindt het heel belangrijk dat mensen kunnen samenleven in hun buurt'

Emin: 'De armen moeten eruit en de rijken moeten erin. Dat is waar het beleid van de gemeente Rotterdam op neer komt'

Hoe zijn jullie toen in contact gekomen met de Rotterdamse SP?

Amanda: 'We kregen ineens een folder van de SP in de bus en daarin werden wij als bewoners opgeroepen om ons te verzamelen bij een supermarktje in de buurt. Daar vertelden ze ons dat ze ons wilden gaan ondersteunen, om samen aan Woonbron te laten weten dat we dit niet pikken. Nou, ik ben hartstikke blij met ze en dat ze ons helpen! Het zijn gewoon hartstikke vriendelijke gasten, beter kan je het niet treffen. Zij hebben ons weer hoop gegeven, dat we dit misschien kunnen winnen. Of dat kan, dat weet ik natuurlijk niet. Maar nooit geschoten is altijd mis, hè!'

Ik begrijp dat jullie net terugkomen van een gezamenlijke actie?

Amanda: 'Dat klopt, dat was een stilte-protest, om even te laten zien dat we het nog steeds niet pikken. Zo makkelijk komen ze niet van ons af!' Emin: 'Woonbron ging in overleg met een klankbordgroep van bewoners. Maar andere, meer kritische bewoners waren daarbij niet welkom. Daarom hebben wij vanavond samen met een groepje bewoners dui-



Je zou toch denken dat Rotterdam inmiddels geleerd heeft van het drama rond de Tweebosbuurt vier jaar geleden?

Thomas: 'Ja, dat zou je denken. Daar kwam toen zelfs de VN aan te pas, die oordeelde dat de sloop van de wijk in strijd was met de mensenrechten. De gemeente heeft daar toen wel van geleerd, hoor. Zo zijn er statuten aangenomen die projectontwikkelaars verplichten om wijken te ontwikkelen in samenwerking met de bewoners. Ook Woonbron heeft deze officiële verplichting voor inspraak van de bewoners. Maar dat nemen ze totaal niet serieus.'

Hoe kan het dat verhuurders in de praktijk toch onder die inspraak uit komen? ?

Thomas: 'Je ziet vaak dat ze een vragenlijst in de brievenbus duwen bij mensen, met vragen over de tevredenheid van de huurders en de staat van de woningen. Vervolgens zeggen ze: 'Wij hebben aan onze democratische inspanningsverplichting voldaan. Uit ons onderzoek blijkt namelijk dat de mensen ontevreden zijn met de staat van de woningen. En dus moet er gesloopt worden.' Maar vaak is er al heel lang geen serieus onderhoud aan de woningen verricht. Dat is hier ook het geval, al 20 tot 30 jaar niet. Dus natuurlijk zijn mensen ontevreden! Sommige mensen hebben voor tienduizenden euro's zelf reparaties laten doen aan hun huurhuis, terwijl dat eigenlijk de taak van de verhuurder is. En daarna willen ze dan slopen, hartstikke onrechtvaardig.'

Emin: 'Daarbij heeft Woonbron de bewoners niet eens gevraagd: 'Vinden jullie het goed dat een deel van jullie wijk gesloopt wordt en dat er een flat voor in de plaats komt?' Van echte inspraak is dus geen sprake. Wij vinden: bij sloop moet er gewoon een veto zijn voor de bewoners. Daar gaan we ook op inzetten bij de komende gemeenteraadsverkiezingen, dat er zeggenschap moet komen voor bewoners bij sloop en renovatie.'



Emin Başoğlu



Amanda Segboer



Thomas Verhoeven

Sportdorp laat nog maar eens zien hoe nodig de woonplannen van de SP zijn?

Emin: 'Zeker weten. Een van de eisen van ons Woonplan is dat woningcorporaties moeten veranderen in huurdersverenigingen waarin huurders de baas zijn. Als de huurders in Sportdorp de baas zouden zijn, dan zouden deze sloopplannen binnen een seconde van tafel gaan. Je ziet echt dat de wooncorporatie op enorme afstand van de mensen staat. Ook letterlijk, want Woonbron heeft bijvoorbeeld geen contactpersoon bij wie de bewoners terecht kunnen. Ze hebben ook geen kantoor in de buurt, je moet echt kilometers rijden om bij hun kantoor te komen. Ze staan letterlijk op afstand. De bewoners worden heel hooghartig behandeld. Als de bewoners hun onvrede aangeven en zeggen dat ze geen sloop willen, dan zegt de woordvoerder van Woonbron steeds: 'Ik ben hier om te luisteren, ik hoor het aan, ik neem jullie geluiden mee.' Vervolgens doen ze er helemaal niks mee. dat is precies de reden dat dit soort verhuurorganisaties gedemocratiseerd moet worden.'



'Ik hoorde net nog een bewoner zeggen: Dan moeten we de boel maar gaan bezetten bij Woonbron.'

Kortom, tijd dat er meer macht komt voor de mensen die de woningen huren?

Emin: Zeker. Bewoners vragen zich terecht af: 'Van wie is de stad?' Van de bewoners of van de winstgerichte woningcorporaties en projectontwikkelaars? Want we zien in Rotterdam dat ontwikkelaars vrij spel krijgen van de gemeente om te bouwen waar ze maar willen, en dat ze daarbij alleen maar voor de rijkere mensen bouwen. Als bijvoorbeeld Sportdorp daarvoor moet wijken, dan gaat de gemeente daarmee akkoord. Maar dat pikken wij niet meer.

De SP geeft gehoor aan de bewoners en strijdt samen met hen tegen dit asociale woonbeleid gebaseerd op winst. Daarom is het SP Woonplan ook zo populair in Rotterdam. Een flink aantal mensen hebben zich vanwege ons Woonplan bij de SP aangesloten. Sommigen van hen zijn ook actief geworden in onze afdeling. Toen wij begin dit jaar met ons Woonplan de straat op gingen om steun te vergaren, hebben wij op één dag bijna 200 handteke-



ningen opgehaald. Dat zegt wel iets over hoe het thema zeggenschap – of beter gezegd: het gebrek daaraan – leeft onder Rotterdammers. Daarom nemen de bewoners van Sportdorp nu het heft in eigen handen. Ik hoorde net nog een bewoner zeggen: *Dan moeten we de boel maar gaan bezetten bij Woonbron.*

Amanda: 'En we zijn hier in Sportdorp allemaal zo gek dat we het nog echt zouden doen ook! <

Fijne feestdagen met de fractie



Jimmy Dijk

Wat moet er in 2026 echt opgelost worden?

De bezuinigingen in de zorg en op de sociale zekerheid moeten van tafel. Zodat zorgverleners hun werk goed kunnen doen, en mensen de zorg en sociale zekerheid krijgen die zij nodig hebben.

Wat zijn je goede voornemens?

Ik heb net een nieuw nichtje gekregen. Naast de neefjes en nichtjes die ik al had, wil ik mijn nieuwe nichtje veel zien.

Waar ga je veel te veel van eten tijdens de feestdagen?

Oliebollen en chocoladekransjes.

Welke film of welk boek ga je de komende weken sowieso kijken?

De documentaire 'Hart van De Halm' over de sluiting van de kartonfabriek waar ik gewerkt heb. Het beschrijft hoe dit werk de levens van de werknemers heeft gevormd – niet alleen als individu, maar ook als onderdeel van een hechte gemeenschap. En het boek 'De ondergang' van Eduard Louis.



Sandra Beckerman

Wat moet er in 2026 echt opgelost worden?

"They got money for wars but can't feed the poor" rapte Tupac al. Keihard bezuinigen op wat van waarde is voor onze samenleving om geld vrij te maken voor oorlog mag in 2025 blijven.

Wat zijn je goede voornemens?

Succes bij de gemeenteraadsverkiezingen.

Waar ga je veel te veel van eten tijdens de feestdagen?

Mijn moeders kerstcake.

Welke film of welk boek ga je de komende weken sowieso kijken?

Geen idee nog. Eerst nog knallen in debatten de komende weken, daarna even rust.



Sarah Dobbe

Welk probleem moet er in 2026 echt opgelost worden?

Waardering voor zorgverleners. Elke dag zetten zij zich keihard in om hun werk goed te doen. Maar wat merken zij? In plaats van waardering worden ze echt alleen maar tegengewerkt. Nóg meer ondoordachte bezuinigingen, geen enkele inzet om nieuwe mensen te werven voor de zorg, en geld voor een fatsoenlijke beloning is er niet. Hoe anders is dat voor de Navo en defensie, daar vliegen de miljarden en wervingscampagnes ons om de oren terwijl niet eens duidelijk is waarvoor. Voor 2026 moeten we dit keren, en moet er respect en waardering voor zorgverleners komen!

Wat zijn je goede voornemens?

Ik zou willen dat aan het einde van 2026 mensen zeggen, ja, we hebben het verschil gemaakt in de levens van mensen. En ik wil ook veel leuke dingen doen met mijn man en kinderen!

Waar ga je veel te veel van eten tijdens de feestdagen?

Wij houden heel erg van koken en nog veel meer van eten. Het is altijd leuk om te bedenken wat je als vegetariër als mooi kerstdiner kunt maken, daar ga ik vervolgens teveel van eten, maar ik moet dus nog wel verzinnen wat het dit jaar wordt haha.

Welke film of welk boek ga je de komende weken sowieso kijken?

Het is heel leuk om met de kinderen tijdens de kerstdagen echte kerstfilms te kijken, en ja, dat zijn alle Home Alone films, maar ook Harry Potter en zelfs de Gremlins. Elk jaar weer, maar het blijft leuk toch!



NOG MEER AFDELINGEN DOEN MEE MET RAADSVERKIEZINGEN!

De SP gaat bij de komende gemeenteraadsverkiezingen in maart op veel meer plekken meedoen dan bij de vorige raadsverkiezingen. In 2022 deden we in 83 gemeenten mee, dat worden er straks 107. Daar mogen alle SP'ers heel erg trots op zijn! Jimmy Dijk: 'We hebben ons eigen kader op- en uitgebouwd in buurten en wijken. Ik ben hoopvol dat we straks op meer plekken zetels gaan winnen als mensen in meer gemeenten op de SP kunnen gaan stemmen.'

SP ROTTERDAM BIJ HART VAN NEDERLAND

Elders in deze Tribune kun je er meer over lezen: hoe SP Rotterdam zij aan zij staat met de bewoners van Sportdorp. Deze unieke volksbuurt bij het Feyenoordstadion wordt met sloop bedreigd en daar verzetten de bewoners zich tegen, gesteund door Rotterdamse SP'ers. Maandag 27 oktober presenteerden zij samen een petitie aan de woningcorporatie. Daarin spreekt maar liefst 88 procent van de bewoners zich uit tegen sloop! Het SBS6-programma *Hart van Nederland* wijdde er een reportage aan:



KINDERLINTJES IN OSS

Woensdag 19 november heeft de burgemeester van Oss lintjes uitgereikt aan 20 kinderen. Op initiatief van de Osse SP krijgen in deze gemeente ook kinderen die iets bijzonders of moois hebben gedaan voor de samenleving een lintje. Een inspirerend idee, oorspronkelijk bedacht door Lilian Marijnissen, en leuk om voor te stellen als de gemeente in jouw afdeling nog geen kinderlintjes uitreikt!

STRJDBARE ACTIE TEGEN SLOOP IN OSS

De grote opkomst bij een solidariteitsbijeenkomst toonde de enorme betrokkenheid van bewoners in de Roofvogelwijk en Berghem. De sloopplannen van BrabantWonen en Mooiland daar kunnen rekenen op stevige weerstand. De huurders maakten duidelijk dat ze 'blijven zitten en blijven strijden' voor hún paleisjes. Kamerlid Sandra Beckerman kwam de huurders steunen: 'Het zijn altijd de volkswijken die de dupe zijn. Waarom worden er geen sociale woningen in de villawijken gebouwd?' Samen met SP-raadslid Leroy Vossenbergh stak Sandra twee rookfakkels af onder het motto: laat onze wijk niet in rook opgaan!

GEEN GASWINNING ONDER WADDENZEE, MAAR STRJD GAAT DOOR!

Vrijdag 28 november maakte minister Hermans bekend dat gaswinning onder de Waddenzee definitief niet doorgaat. 'Fantastisch nieuws', reageerde SP-Kamerlid Sandra Beckerman: 'Actievoeren loont. Maar het is ook pijnlijk. Minister Hermans geeft namelijk olie- en gaswinningsbedrijven nog steeds vergunningen voor gaswinning op land. Waarom kunnen we het wel voor de Waddenzee stoppen en niet op land?' Beckerman wil nu doorpakken: 'Er wordt nog wel gas gewonnen uit kleinere velden in Groningen. Voor deze kleinere winningslocaties eist de SP nu ook een verbod op nieuwe vergunningen.'



STOP AANVAL OP ARBEIDSRECHTEN BIJ ALBERT HEIJN!

FNV voerde 13 november actie bij het hoofdkantoor van Ahold Delhaize in Zaandam. Aanleiding was het ontslag van FNV-kaderlid en uitzendkracht Pawel Rudzki, nadat hij zich sterk had gemaakt voor de arbeidsrechten van zijn collega's bij Albert Heijn. SP-bestuurslid Bastiaan Meijer sprak tijdens de actie namens de SP: 'We hebben hier te maken met een bedrijf dat miljarden en miljarden winst maakt, maar ondertussen draait op jeugdlonen, op flexibele contracten, op uitzendcontracten.' FNV en SP blijven druk zetten op Albert Heijn om het onterechte ontslag van Pawel Rudzki ongedaan te maken.



SP

2021



EEN HEEL GELUKKIG
EN SUPERSOCIAAL





DE DOLLE

MINA'S

ZIJN TERUG!

**'Wij zijn niet
bereid om
compromissen
te sluiten op
wat wij geloven'**

**SP-Kamerlid Sarah Dobbe
sprak in Den Bosch
met Bossche Mina's
Lotte Berk, Kate van Zeijl
en Albertine Kruijs.**

Het is een van de snelst groeiende actiegroepen in ons land. Een beweging ontstaan als reactie op de toenemende druk op vrouwen-rechten en verder aangewakkerd door talloze gevallen van vrouwen-haat en femicide, met de gruwelijke moord op de 17-jarige Lisa als dieptepunt. Een nieuwe generatie vrouwen en mannen staat op: de Dolle Mina's zijn terug!

Sarah Dobbe: Waarom hebben jullie de Dolle Mina's helpen oprichten in Den Bosch?

Albertine: Nederland is erg aan het verrechtsen. Dat zie je onder andere terug in d e opgelaaide discussie over het recht op abortus. Je ziet nu ook de 'tradwife'-beweging, waarbij vrouwen zich weer heel afhankelijk opstellen van de man. Ik ben zelf geboren in een klein dorp en werd heel behoudend opgevoed. Ik was eigenlijk blij dat we dit waren ontstegen met z'n allen. Maar nu gaan we weer terug naar de jaren '50.

Kate: Het is na de moord op Lisa in augustus dat deze beweging echt hard gegroeid is. Naast Dolle Mina ben ik ook bestuurslid bij het COC hier in Noordoost-Brabant en focus ik mij op de transgendergemeenschap. De intimidatie en haat heb ik zelf ook ervaren op straat. Toen ik zag dat de Dolle Mina's weer actief gingen worden, wist ik dat ik mij hierbij aan moest sluiten.

Lotte: Ik was op zoek naar een groep mensen om samenhorigheid te voelen en samen actie te voeren. Ik wilde graag bijdragen, in plaats van alleen maar naar nieuwsberichten kijken en daar gefrustreerd door raken.

Sarah Dobbe: Met hoeveel Bossche Mina's zijn jullie nu?

Lotte: In januari van dit jaar zijn de Dolle Mina's in Amsterdam opnieuw opgericht en niet veel later ook hier in Den Bosch. We hebben nu ongeveer negentig leden. Dat aantal is in een heel korte tijd hard gegroeid. >



Kate van Zeijl

De Dolle Mina's zijn zo geweldig omdat ze focussen op ludieke acties. Een voorbeeld daarvan is de actie die we hebben gevoerd over de feiten en fabels over femicide. Na de moord op Lisa werden er door het hele land heen 's nachts fietstochten georganiseerd door donkere en onveilige gebieden van steden.

Toen merkten we dat er heel veel racistische opmerkingen werden gemaakt door omstanders. Toen hebben we een actie bedacht. We hebben hele grote borden gemaakt met feiten en fabels over femicide. Een quiz waarmee we op de markt stonden en mensen uitnodigden voor een gesprek. Dat was een hele prettige manier om echt goede en diepgaande gesprekken te voeren.

Sarah Dobbe: Naar aanleiding van jullie acties met fietstochten langs onveilige plekken hebben wij een voorstel ingediend en aangenomen gekregen in de Tweede Kamer waarmee elke gemeente een plan moet maken om de onveilige plekken samen met vrouwen en meisjes aan te pakken. Dus jullie beweging heeft ook resultaten, nu al!

De Dolle Mina's zijn hartstikke zichtbaar, door het hele land. Is dat ook de sleutel van jullie succes?

Albertine: De Dolle Mina's voeren ludieke acties, een beetje met een knipoog. Dat spreekt mij en heel veel anderen heel erg aan. Ik wil niet alleen maar boos zijn, maar ik wil ook dingen veranderen en mensen aanspreken. Het is niet alleen maar een vuist, maar ook een uitgestoken hand.

Kate: Ik denk dat de rechtse politiek best wel goed georganiseerd is en heel veel linkse politiek is dat niet. Heel veel mensen willen wel graag iets doen, maar weten niet hoe. Daarom hebben zijn de Dolle Mina's opgericht. Wij zijn niet bereid om compromissen te sluiten op wat wij geloven. Wij staan hier voor alle vrouwen, ook voor non-binaire mensen. En wij gaan het gesprek aan met mannen en sluiten daarin niemand buiten.

Sarah Dobbe: De werkende klasse heeft het moeilijk en dan wordt er al snel gekeken naar zondebokken. Bijvoorbeeld ook door mannen die zich benadeeld voelen. Hoe zien jullie dat?

Albertine: Mensen hebben heel erg moeite om hun basisbehoeften te vervullen. Er is een woningnood. Er is veel inflatie, dus mensen hebben ook veel meer moeite om rond te komen. Dan zoeken mensen een zondebok.

Dan is het heel makkelijk om terug te denken en te zeggen dat vroeger alles beter was en iemand anders de schuld te geven van de wooncrisis en alle andere problemen. Ik denk dat mensen vaak vergeten dat heel veel geweld tegen vrouwen thuis plaatsvindt. Maar mensen zijn gewoon heel snel in het wijzen en zeggen: oh, het zijn alle buitenlanders, die zijn het probleem.

Sarah Dobbe: Aankomende maandag (red: 24 november) is het Equal Pay Day. Dat betekent dat de rest van het jaar vrouwen eigenlijk gratis werken, omdat ze nog steeds voor hetzelfde werk minder betaald krijgen dan mannen. Houden jullie je hier ook mee bezig?



Lotte Berk

VROUWENSTRJD = KLASSENSTRJD: EQUAL PAY DAY

Op maandag 24 november werd de grens gemarkeerd waarop vrouwen de rest van het jaar hun werk 'gratis' doen. Niet echt gratis natuurlijk, want vrouwen krijgen gewoon betaald. Maar vrouwen verdienen nog steeds 10,5% minder dan mannen voor hetzelfde werk. Vrouwen moeten daardoor 38 dagen langer werken dan mannen voor een gelijke beloning.

De SP komt op voor gelijk loon voor gelijk werk. Bijvoorbeeld door loontransparantie, waardoor je weet wat andere (mannen) verdienen. Strengere regels voor gelijke beloning. Maar ook gratis kinderopvang, waardoor ouders makkelijker kunnen werken naast het ouderschap.

DOLLE



Albertine Kruijs

Lotte: Op dollemina.org kan je je aanmelden als vrijwilliger. Dan word je automatisch doorgestuurd naar de lokale groep in jouw buurt en dan kun je meedoen met lokale acties. Het is hartstikke leuk! En het is bovendien ook heel fijn om in een groep te zitten met gelijkgestemden. We zijn politiek onafhankelijk, maar proberen wel verandering teweeg te brengen.

Kate: En kijk natuurlijk ook op de social media van de Dolle Mina's. Al onze acties staan op Instagram en dan kun je eerst een keer komen kijken en je bijvoorbeeld aansluiten bij een gezamenlijke fietstocht langs onveilige plekken in de stad. <

WAT STAAT ER IN HET MINAFEST?

In het Dolle Minafest 2025 staan de vier pijlers van de Dolle Mina's beschreven onder de noemer: 'Vrouwen willen vóóruit, niet terug!'

- **Veiligheid:** Dit gaat over veilige gezondheidszorg voor iedereen, gendergerelateerd geweld en (menstruatie)armoede.
- **Zelfbeschikking:** Baas in eigen buik blijven! Op het gebied van abortus, anticonceptie, informatierecht en lichamelijke integriteit.
- **Gelijkwaardigheid:** Dit gaat over gelijke beloningen, toegankelijkheid en genderrollen.
- **Beeldvorming, toen en nu:** Bijvoorbeeld de verstikkende schoonheidsidealen, onderbelichte verhalen uit de geschiedenis en inclusieve lesstof.

MINA

Lotte: Ja! En zeker ook bij de landelijke Dolle Mina's. Zij hebben een Minafest geschreven. Dat is een manifest met daarin vier onderwerpen waar we ons op richten. En de loonkloof hoort daar ook bij!

Sarah Dobbe: Wat kunnen wij de komende tijd van de Dolle Mina's in Den Bosch verwachten?

Lotte: Veiligheid op straat is heel belangrijk en door de moord op Lisa is daar ook heel erg focus op gekomen.

Maar we moeten niet vergeten dat intieme terreur bestrijden ook echt heel belangrijk is. Een groot deel van het geweld vindt achter de voordeur plaats. Ik hoop dat we meer opvangplekken voor vrouwen kunnen regelen. In Nederland zouden er 1800 opvangplekken moeten zijn, maar er zijn er maar 1000. Ook in Den Bosch is er nog veel te doen.

Sarah Dobbe: En als mensen zich nou enorm geïnspireerd voelen door wat jullie allemaal doen en door dit gesprek, hoe kunnen zij zich dan aansluiten bij de Dolle Mina's?



Sarah Dobbe

'Het is niet alleen maar een vuist, maar ook een uitgestoken hand'

INTERVIEW MET JEREMIE VAN ZEIST, VOORZITTER SP JONGEREN

‘WIJ BRENGEN JONGEREN IN BEWEGING VOOR EEN BETERE WERELD’



‘We groeien hard. We hebben nu 900 leden, een ruime verdubbeling in een jaar tijd!’ Enthousiasme volop bij Jeremie van Zeist (23) uit Apeldoorn, sinds twee jaar voorzitter van de SP Jongeren. Hoe verklaart hij die veelbelovende ontwikkeling?

‘We zien dat steeds meer jongeren op zoek zijn naar een verhaal dat hout snijdt, naar een hoopvol verhaal. Wij bieden dat doordat we de vinger op zere plek leggen. We voeren actie tegen de leegstand terwijl jongeren geen huis kunnen krijgen, we verzetten ons tegen de militarisering, de absurde gedachte dat we vijf procent van alles wat we verdienen aan defensie moeten uitgeven en we knokken tegen de verrechtsing van de samenleving. Want daar komen alle problemen samen: de mensen die het geld en de macht hebben en daar niets van willen afstaan, waardoor onze welvaart steeds ongelijker verdeeld wordt. Heel rechts houdt dat in stand.’



Toch is rechtse politiek ook onder jongeren populair: Forum en PVV scoren er goed bij de verkiezingen. Heb je daar een verklaring voor?

‘Ik doe een poging. In een systeem als het onze heb je als gewone man of vrouw geen macht of zeggenschap. Niet op je werk, niet op school. Dat zorgt voor een gevoel van onzekerheid en voor concurrentie met andere machtelozen. Dan zijn er mensen die niet de machtsverhoudingen ter discussie stellen, maar je een misplaatst gevoel van macht aanpraten door zondebokken te benoemen die nog minder te vertellen hebben. Omlaag schoppen geeft een gevoel van macht. Een aantal jongeren is daar vatbaar voor.’

Wat hebben jullie jongeren te bieden?

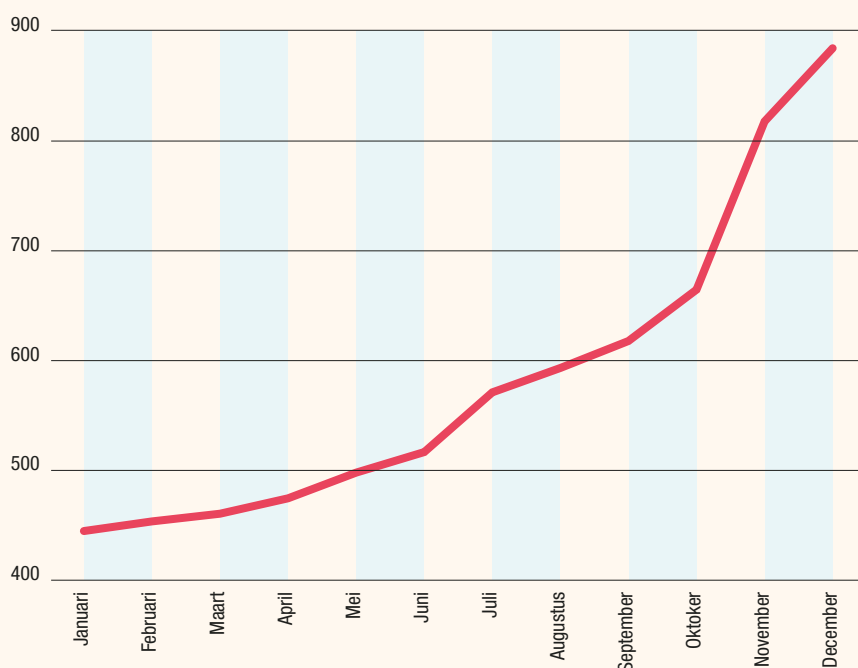
‘We werken in groepen die we steeds verder uitbouwen en die zowel saamhorigheid bieden als het besef dat je strijdt voor een betere wereld. En het is leuk: het is de tijd waarin je vrienden maakt voor je verdere leven, dat moet een mooie tijd zijn. Daar zorgen we ook voor: samen een biertje drinken, leuke acties opzetten.’

Noem eens wat van die acties...

‘In de aanloop naar de Kamerverkiezingen hebben we een tour door het hele land gehouden met veel opvallende kleine prikacties. We zijn bezig met de campagne *Claim je huis*, waarin we ons richten op leegstaande panden om die weer te laten bewonen. Met een grote groep jongeren en Kamerlid Sandra Beckerman trokken we bijvoorbeeld naar de eigenaar van een pand in Den Haag dat al 34 jaar leeg staat, nota bene vlakbij de daklozenopvang. Helaas wilde hij ons niet te woord staan. Maar we hebben ook successen geboekt en voor elkaar gekregen dat leegstaande panden in Den Bosch en Groningen wel weer bewoond worden.

Rond de militarisering werken we nog aan een spetterende actie. Een voorproefje daarop is de hippe DJ-mix van uitspraken van Jimmy Dijk over de militarisering die we gemaakt hebben en die heel veel bekeken is. Sociale media zijn sowieso heel belangrijk om jongeren aan te spreken. Daar bepaal je voor een flink deel de uitstraling van de club. Je moet hip en cool ogen en tegelijkertijd goed je inhoudelijke punten neerzetten en hoop bieden.’ ➤

Ledengroei van SP Jongeren in 2025



Jeremie van Zeist:
‘Onze ambitie is
dat we over een
paar jaar de grootste
jongerenbeweging
van Nederland zijn.’

foto Maurits Gemmink

‘KLASSENPOLITIEK MET SUPER FRISSE UITSTRALING’

**ISA WARNERS IS 18 JAAR, WOONT IN ROTTERDAM,
DOET EEN MBO-4 OPLEIDING TOT STEWARDESS EN IS
SINDS OKTOBER SP-LID.**

‘Ik ben bij de SP Jongeren actief geworden omdat ik een passie heb voor politiek, vooral voor het thema klassenongelijkheid. In mijn jeugd heb ik die ongelijkheid heel bewust meegemaakt, omdat mijn vader in de ziektewet terechtkwam. Dan beseft je opeens het belang van een sociale verzorgingsstaat en dat rijke mensen daar best wat meer belasting voor mogen betalen. Die strijd herkende ik ook bij de SP. Wat mij vooral in de SP Jongeren aantrok was de super frisse uitstraling en hun vernieuwende ideeën over klassenpolitiek en actievoeren. Daarnaast vind ik als SP-jongere ook de strijd tegen leegstand heel belangrijk, want met de huidige wooncrisis is het onbegrijpelijk dat er zoveel panden leegstaan. Super tof aan de SP Jongeren vind ik ook de gezelligheid en de onderlinge solidariteit.’



Het hart van de SP zijn de afdelingen, maken die ook de verjongingsslag?

'De verjonging van de partij is op dit moment een van de belangrijkste opdrachten die de SP heeft. Dat moeten alle afdelingen zich aantrekken. Om jongeren aan je te binden als afdeling moet je ze inpalmen: zorgen dat je een uitstraling hebt die cool overkomt, die het gevoel geeft van hier wil ik bij horen. En als de jongeren er zijn, bied ze dan een hartelijk welkom. Zorg dat ze leuke dingen kunnen doen, waar ze energie van krijgen. En sta toe dat ze eens een keer op hun bek gaan, laat ze leren.'

Wat was voor jou zelf de reden om lid van de SP te worden, en wat doe je naast het voorzitterschap van de SP Jongeren?

'Ik ben lid geworden in 2018, de aanleiding was het plan van premier Rutte om de dividendbelasting af te schaffen. Nog meer geld naar de mensen die al heel veel hebben, terwijl mijn ouders amper rond kunnen komen. Dat botste helemaal met mijn gevoel voor rechtvaardigheid en het was de SP die daar het hardste tegen protesteerde. Toen ben ik lid geworden. En ik werk in de zorg met jongeren en kinderen in dagbehandeling

die extra ondersteuning nodig hebben en ik studeer Pedagogiek aan de Hogeschool Utrecht.'

Wat gaan we de komende tijd merken van de SP-Jongeren?

'Veel. We gaan zorgen dat de vele jongeren die zich de afgelopen maanden gemeld hebben zich thuis voelen in de partij, we bouwen de campagne *Claim je huis* verder uit en we gaan aan de slag met de strijd tegen militarisering. Onze ambitie is dat we over een paar jaar de grootste jongerenbeweging van Nederland zijn en ik zeg met nadruk 'beweging' en niet 'organisatie'. In de jongerenorganisaties van de andere partijen draait het vooral om het met elkaar in debat gaan, om het oprichten van clubjes en commissies. Bij ons houden jongeren zich bezig met wat echt speelt in de samenleving, organiseren ze zich en dwingen ze veranderingen af. Daarom zijn wij een beweging. Wij brengen jongeren daadwerkelijk in beweging voor een betere wereld.'

'KRITISCH TEGEN OORLOGSTAAL'

VINCENT BLEUZÉ IS 25 JAAR, WOONT IN TILBURG, VOLGT EEN UNIVERSITAIRE OPLEIDING TOT FILOSOFIEDOCENT EN IS SP-LID SINDS AUGUSTUS.

'In mijn studie leer je kritisch kijken naar politieke systemen en ik wilde geen zolderkamerfilosoof zijn die alleen maar moeilijke stukken schrijft. Ik zocht aansluiting bij mensen die er net zo over denken als ik en die actief bezig zijn. Dat de keuze op de SP viel, komt door het kritische tegengeluid van de partij over de gang van zaken bij de NAVO. Ik wil de dreiging die er is niet miskennen, maar ik vind het heel verontrustend hoe we meegaan in de oorlogstaal van het militair-industrieel complex dat z'n winsten wil vergroten. En de SP voldoet helemaal aan mijn verwachtingen. Ik ontmoet er de mensen naar wie ik op zoek was, heb campagne gevoerd, ben 's nachts mee geweest posters plakken, en het naborrelen na het flyeren was ook erg leuk.'

'BIJ DIE CLUB WIL IK HOREN'

MIDAS ZUIDDAM IS 18 JAAR, WOONT IN OSS, WERKT ALS WAARNEMEND LEIDINGGEVENDE IN EEN RESTAURANT EN IS SP-LID SINDS JANUARI.

'Ik was voorzitter van de Jongerenraad in Oss en ben bij veel partijen op de koffie geweest die me allemaal wel op de verkiezingslijst wilden hebben. Met Leroy Vossenbergh van de SP ging het anders. Met hem hebben we actie gevoerd voor de terugkeer van de kermisfeesten en voor een schaatsbaan in Oss. Ik vind dat hij fantastisch werk doet en dacht: 'Bij die club wil ik horen!' Ik heb het er heel druk mee, door de verkiezingscampagnes en doordat ik inmiddels ook burgerraadslid ben, maar het bevalt uitstekend. Heel mooi is dat ik eerder de enige jongere op de ledenvergadering was en er onlangs vijf andere jongeren bijkwamen met heel verschillende achtergronden. En het is ook gewoon gezellig bij de SP.'



DÉ OPLOSSING VOOR DE WOONCRISIS:



De grootste crisis van de afgelopen jaren is de woningnood. De huurprijzen zijn torenhoog, er zijn niet genoeg woningen, jonge mensen stellen hun toekomst uit en blijven bij hun ouders wonen, onderhoud aan woningen laat te wensen over... En hebben we al gezegd dat de prijzen niet te doen zijn?

Een huurbevriezing hebben we in 2021 al eens voor elkaar gekregen. En als één van de eerste politieke partijen heeft de SP een uitgebreid plan geschreven om de wooncrisis aan te pakken. Onderbouwd, uitgewerkt en aangevuld met nieuwe ideeën om sloop van huurwoningen te voorkomen. We bespreken de drie eisen, zodat jij op die verjaardag, op straat of bij de koffieautomaat op je werk weet hoe het zit!

Eis #1 EÉN MILJOEN WONINGEN ERB!

Iedereen kent wel het argument dat er meer gebouwd moet worden, maar er zijn nog meer manieren om snel meer huizen beschikbaar te maken voor woningzoekenden. En laten we het aan de markt en woonwinstmakers over om te bouwen of lossen we het anders op?

1 MILJOEN EXTRA BETAALBARE WONINGEN

• Nieuwbouw extra	500.000 - 600.000
• Opkoop dure huur	75.000 - 100.000
• Aanpak leegstand	150.000 - 200.000
• Zorgbuurthuizen/ouderenwoningen	75.000 - 100.000
• Andere manieren (splitsen, optoppen, aanpak vakantieverbuur)	70.000 - 150.000

Totaal 1 miljoen

Iedereen heeft recht op een goed en betaalbaar huis. Daarom investeren we in een miljoen extra betaalbare duurzame huurwoningen voor lage en middeninkomens. In plaats van dure koop- en huurwoningen kiezen we voor de bouw van woningen met een huurprijs tot €800. Hoe?

BOUWEN, BOUWEN, BOUWEN? GROND, GROND, GROND!

Gemiddeld 60 procent van de huizenprijs wordt nu bepaald door de grondprijs. Private winst op grond zorgt voor stagnatie van de bouw, tekorten bij gemeenten en te dure woningen. We moeten de macht van grondeigenaren hard aanpakken. Daarom pakken we speculatie aan, romen overwinsten af, zorgen voor grond in publiek bezit en onteigenen indien noodzakelijk om tot de bouw van betaalbare woningen te komen. Door deze woonwinstmakers aan te pakken gaan de prijzen voor grond omlaag, wordt bouwen goedkoper en kan er sneller en meer gebouwd worden.

STOP DE SLOOP!

De afgelopen 10 jaar hebben corporaties veel woningen gesloopt, verkocht of overgeheveld naar de vrije sector. Daardoor is het totaal aantal sociale woningen in deze jaren afgenomen met 90.000. In de huidige plannen van minister Mona Keijzer slopen corporaties tot 2035 nog eens 93.009 sociale huurwoningen.

Naast dat sloop van buurten en woningen ook gemeenschappen kapotmaakt, blijkt sloop vaak ook helemaal niet nodig. In het boek *Beter dan Sloop* laat Fred Feddes met harde cijfers zien dat renovatie goedkoper is dan sloop. Hij berekent dat de bouwkosten bij renovatie 10 tot 30% lager zijn dan bij sloop-nieuwbouw. Professor André Thomsen komt met vergelijkbare cijfers in zijn pleidooi tegen sloop. Hij stelt als vuistregel dat je door renovatie met 70% van de nieuwbouwkosten je woning weer helemaal als nieuw kunt krijgen. En bovendien kost renovatie nog niet de helft van de tijd die nieuwbouw vergt.

Het is niet voor niets dat de SP op talrijke plekken en al tientallen jaren samen met bewoners actievoert tegen sloop van woningen. En vaak mét succes!

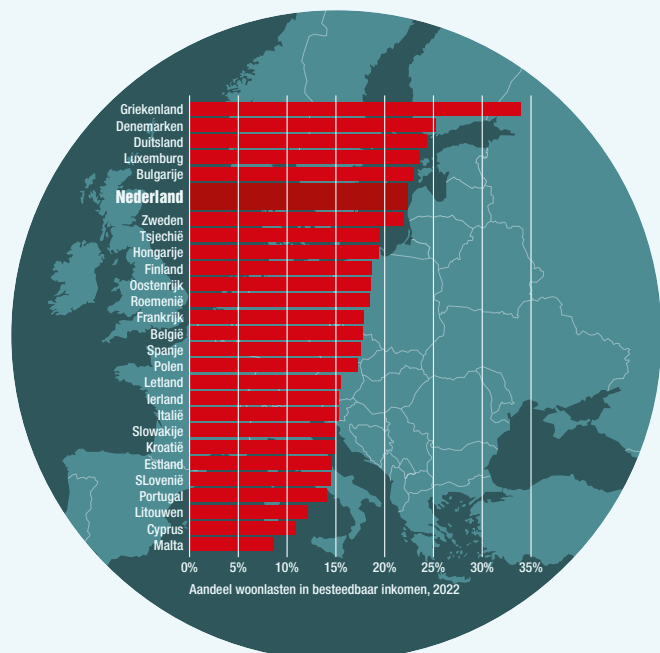
KOOP WONINGEN OP

Sociale huurwoningen zijn het afgelopen decennium bewust in de uitverkoop gedaan. Minister Stef Blok verkocht sociale huurwoningen voor dumprijzen aan beleggers met de belofte dat die er goed aan zouden kunnen verdienen. Huurders zijn hiervan de dupe. Ze betalen meer, voor niet zelden een minder goed onderhouden woning. Met een opkoopfonds zorgen we dat deze woningen weer verhuurd worden zonder winstoogmerk.

WONINGEN VOOR JONGEREN EN VOOR OUDEREN

64.000 woningen in Nederland staan langer dan een jaar leeg. Bovendien is er veel leegstand in kantoren en andere gebouwen, in totaal 16 miljoen vierkante meter in 226.000 panden. Door het omzetten van woningen kunnen we relatief snel meer woningen regelen voor jongeren en starters.

Het SP-plan voor zorgbuurthuizen, met kleinschalige zorgvoorzieningen waar ouderen samen kunnen wonen en zorg kunnen krijgen als ze dat nodig hebben, kunnen we ook de wooncrisis aanpakken



Eis #2 HUURBEVRIEZING

De woonlasten in Nederland behoren tot de hoogste in Europa. Huurders zijn relatief duurder uit dan kopers. De totale woonlasten als percentage van het besteedbaar inkomen komen voor huurders in 2021 uit op gemiddeld 36,3 procent. Voor jongeren zijn de woonlasten gemiddeld het hoogst. Jongeren tussen de 18 en 25 jaar gaven in 2021 53,3 procent van hun inkomen uit aan wonen. En de afgelopen jaren kregen huurders recordhuurverhoging op recordhuurverhoging voor de kiezen.

DE REKENING LEGGEN WE NIET BIJ WONINGCORPORATIES

Het bevroren van de huur van corporatiewoningen kost ca. 950 miljoen euro. Met afschaffing van de winstbelasting en de ATAD, een belasting voor belastingontwijkende multinationals, kunnen we de huurbevrozing dekken en houden corporaties volgend jaar evenveel over. ➤

HÉT KAN: IN 2021 KREGEN WE HET VOOR ELKAAR

Na strijd van huurders en de SP kreeg de SP het voor elkaar om de huren in de sociale sector in 2021 voor één jaar te bevriezen. 0% huurverhoging is meer dan genoeg! De kosten voor basisbehoeften stegen namelijk keihard. Bovendien wil de SP sowieso dat de huurprijzen op termijn zelfs omlaag gaan. De minister ging niet zomaar overstag, er gingen acties van huurders én een motie van afkeuring in de Eerste Kamer aan vooraf.

Voor iedereen die een huurbevriezing niet realistisch vindt, laat 2021 zien dat het kan en hoe het kan: huurders die samen in actie komen!



Eis #3

ALLE HUURWONINGEN ONDERGEBRACHT BIJ VERENIGINGEN

Bewoners en toekomstige bewoners moeten meer zeggenschap krijgen over hun huis en buurt. We leven te veel langs elkaar heen. Zeggenschap over je eigen huis en buurt brengt mensen samen. We maken van corporaties weer verenigingen op een schaal die past bij de huurders.

SAMEN BESLISSEN OVER ÓNZE HUIZEN

Eén op de vier huishoudens in een private of corporatiehuurwoningen last van schimmel en vochtproblemen. In totaal heeft meer dan een miljoen woningen in Nederland last van dergelijke klachten.

Huurders moeten weer zeggenschap krijgen over het onderhoud van hun woningen. Maar ook over de verkoop van hun woning. De komende tien jaar verkopen corporaties nog 50.092 sociale huurwoningen en 5.504 middenhuurwoningen. In plaats van woningen te verkopen zouden er juist woningen teruggekocht moeten worden.

HOE WE ONZE EISEN BETALEN

Om onze woonplannen te betalen richten we een Nationaal Woonfonds op. Naast het geld dat al beschikbaar is voor wonen, investeren we daar direct €30 miljard extra in. Dat doen we door de staatsschuld met 2,7 procent te verhogen naar 44,9 procent. Momenteel heeft ons land de laagste staatsschuld in 50 jaar, terwijl veel mensen nu

geen betaalbare woningen kunnen vinden. Het is een investering in mens en samenleving om hier nu geld voor beschikbaar te stellen, zodat mensen wel een betaalbare woning kunnen vinden.

STOP DE VILLASUBSIDIE

De wooncrisis is een crisis van ongelijkheid. Neoliberale kabinetten stimuleren al jaren het bezitten van een eigen woning met soepele leen-normen en de hypotheekrenteaftrek. Zo gaat er dit jaar ca. €11 miljard naar hypotheekrenteaftrek. DNB waarschuwt dat dit de prijzen opdrijft en de ongelijkheid tussen kopers en huurders vergroot. De rijken krijgen verreweg de meeste van deze subsidies. Terwijl huurders huurverhoging op huurverhoging krijgen, krijgen juist rijke kopers een cadeau.

Voor de komende vier jaar garandeert de SP deze regeling voor woningen tot €600.000, maar boven dit bedrag bouwen we de hypotheekrenteaftrek versneld af. Zo komt er jaarlijks 5 tot 6 miljard euro vrij. Dat geld investeren we in betaalbare huurwoningen, wooncoöperaties en

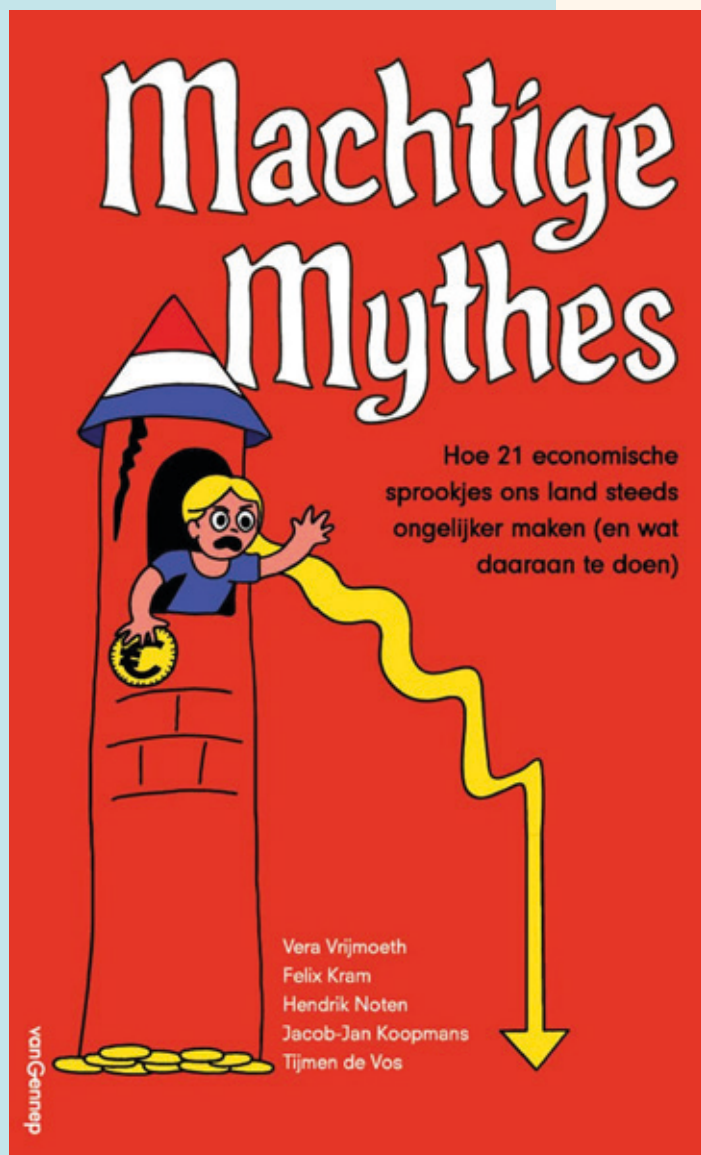
huisvesting voor starters. Zodat iedereen weer een kans krijgt op een goede en betaalbare woning. Op termijn moeten we de prijsopdrijvende hypotheekrenteaftrek helemaal afbouwen. Dit gaat stapsgewijs zodat mensen niet de knel komen. De opbrengsten hiervan steken we bovendien in het verlagen van de inkomstenbelasting.

DÉ OPLOSSING: PAK DE MACHT VAN WOONWINSTMAKERS AAN!

Als we de wooncrisis echt willen oplossen, zullen we de oorzaak moeten aanpakken: de macht van de markt. Vanaf de jaren '80 heeft de overheid wonen gefinancieeliseerd en hebben financiële markten, financiële instellingen en financiële elites steeds meer macht. Hierdoor stegen de prijzen van woningen en grond snel.

De subsidies die het kabinet geeft om de wooncrisis aan te pakken belanden nu in de zakken van grondbezitters en de villabezitters. Dit lost niet alleen de wooncrisis niet op, het vergroot ook nog eens de ongelijkheid in Nederland. <

De SP zet de komende jaren alles op alles om de wooncrisis op te lossen door de woonwinstmakers aan te pakken en samen met huurders op te komen voor een huurbevriezing, beter onderhoud en meer zeggenschap. De gewonnen strijd van de SP samen met huurders voor huurbevriezing in 2021 laat zien dat verandering niet alleen nodig is, maar ook mogelijk is!



IS HET VASTE CONTRACT 'TE VAST'?

Werkgevers roepen al heel lang dat het vaste contract 'te vast' is. Al die 'luxe' werknemersrechten zijn maar lastig voor ondernemers. Zij moeten door globalisering immers concurreren met bedrijven in lagelonenlanden zoals China en India, waar werknemersrechten niet zoveel voorstellen.

In 1994 pleitte toenmalig werkgeversvoorman Rinnooy Kan dan ook voor meer 'Darwin in de arbeidsmarkt': werkenden moesten maar wennen aan de 'survival of the fittest' die globalisering met zich mee zou brengen. Als 'BV Nederland' niet voor flexibelere contracten zou kiezen, zo waarschuwde Rinnooy Kan, dan zouden we de internationale concurrentie verliezen, ten koste van de werkgelegenheid en welvaart in ons land. De oproep van Rinnooy Kan was dan ook niet aan dovemansoren gericht: de Paarse kabinetten van PvdA, VVD en D66 maakten flink vaart met de flexibilisering van de arbeidsmarkt. Met ingrijpende gevolgen, aldus de FNV-onderzoekers:

'Het aandeel vaste contracten onder alle werkenden heeft sinds 2003 een duikvlucht genomen van 73 procent naar nog slechts 56 procent in 2022. Hadden we er ook wat aan? Nee. Inmiddels moeten we concluderen

PERFECT LEESVOER VOOR DE KLASSENSTRJD

Machtige mythes:

Hoe 21 economische sprookjes ons land steeds ongelijker maken (en wat daaraan te doen)

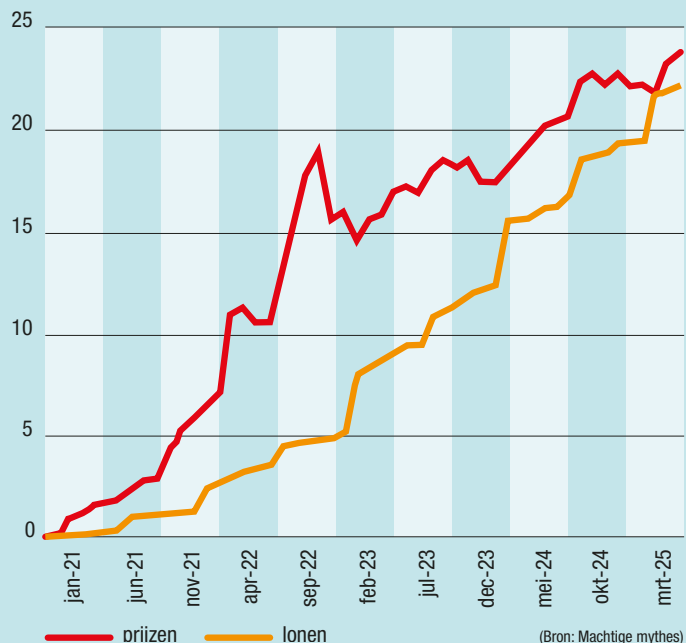
In dit handzame boekje ontrafelen vijf FNV-onderzoekers de economische mythes die ons land gevangen houden in neoliberal beleid: mythes over hoe hard we werken, over stijgende prijzen, over ongelijkheid, over ons belastingstelsel en over het bedrijfsleven. Wat schuilt er achter deze sprookjes en wiens belangen worden er gediend? *Machtige mythes* is een helder geschreven verzameling eye-openers, die niet alleen stof tot nadenken geven maar ook aanzetten tot actie. In deze recensie bekijken we een aantal van deze mythes en laten we zien hoe de onderzoekers van de FNV er vakkundig korte metten mee maken.

dat deze flexibilisering van de arbeidsmarkt volledig verkeerd heeft uitgepakt. Het leverde namelijk nauwelijks extra banen op, maar maakte wel het bestaan van veel mensen veel moeilijker.' (p.21-22)

De onderzoekers van de FNV laten aan de hand van cijfers over de Europese arbeidsmarkt zien dat er geen enkel verband te constateren valt tussen de mate van ontslagbescherming en de werkgelegenheid. De claim van werkgevers en VVD'ers, dat vaste contracten tot minder banen en flexibele contracten juist tot meer banen zouden leiden, klopt dus simpelweg niet. De vraag is dan: wat heeft die flexibilisering precies opgeleverd? En voor wie? Antwoord: vooral extra winst voor werkgevers, die minder kwijt zijn aan 'dure' werknemers, en extra onzekerheid en ellende voor werkenden.

Het schrijnende daarbij is dat de flexibilisering vooral terechtkwam bij de 10 procent Nederlanders met de laagste inkomens: 'In 2003 kon 64 procent van de werkende mannen in deze groep nog rekenen op een vast contract. In 2021 was dit nog maar 18 procent.' (p.22-23) Juist de mensen die het al moeilijk hadden, werden dus het hardst geraakt door de stress van toenemende onzekerheid op de arbeidsmarkt. Het mag dan ook niet verbazen, zo merken de onderzoekers op, dat juist de mensen met de laagste inkomens het vaakst uitvallen door ziekte.

Figuur 1 Totale groei inflatie en lonen, januari 2021-juli 2025



GENIEPIGE INFLATIE-SPROOKJES

Terwijl de werkende klasse in het voorjaar van 2023 gebukt ging onder historisch hoge prijsstijgingen – steeds duurder boodschappen, hogere energierekeningen en onbetaalbare woningen – waarschuwde Klaas Knot, de president van De Nederlandsche Bank, voor een ‘loon-prijsspiraal’. Als de vakbonden hun zin zouden krijgen, en het koopkrachtverlies voor werkenden met hogere lonen gecompenseerd zou worden, dan zou dat volgens Knot leiden tot nóg hogere inflatie. Want tja, werkgevers zouden dan genoodzaakt zijn de hogere loonkosten door te berekenen aan de consumenten.

Werkende mensen moesten dus maar door de zure appel heen bijten en accepteren dat ‘echt iedereen even hard geraakt wordt’ door de inflatie: werkenden én werkgevers. De gierende inflatie trof immers héél Nederland en was nou eenmaal van buitenaf veroorzaakt: eerst door de covid-pandemie en later door Russische oorlog tegen Oekraïne, die tot hogere olie- en gasprijzen leidde. Dan past het niet om klassenstrijd te gaan voeren; dat althans was de boodschap van Klaas Knot.

Zoals de FNV-onderzoekers echter laten zien, zitten in dit ogenschijnlijk plausibele verhaal een aantal kwalijke mythes verborgen. Ten eerste was er geen enkel bewijs dat er inderdaad sprake was van een loon-prijsspiraal. Vanaf het begin van de inflatie in 2021 begonnen weliswaar ook de lonen te stijgen, maar de prijzen stegen nog veel harder. Zelfs nu lopen de loonstijgingen nog achter bij de prijsstijgingen. Van een loon-prijsspiraal kan dus geen sprake zijn, aldus de FNV-onderzoekers: ‘Hoe kunnen lonen de prijzen tot een vicieuze cirkel drijven als ze nooit sterker stijgen? Het antwoord: dat kunnen ze niet.’ (p.35)

GRAAIFLATIE EN MONOPOLIES

Ook van de mythe dat de inflatie iedereen – werkenden én werkgevers – even hard zou raken, laten de FNV-onderzoekers weinig heel. Aan de hand van harde cijfers laten zij zien ‘dat bedrijven juist in de periode van hoge inflatie extra winst hebben weten te maken’ (p.39).

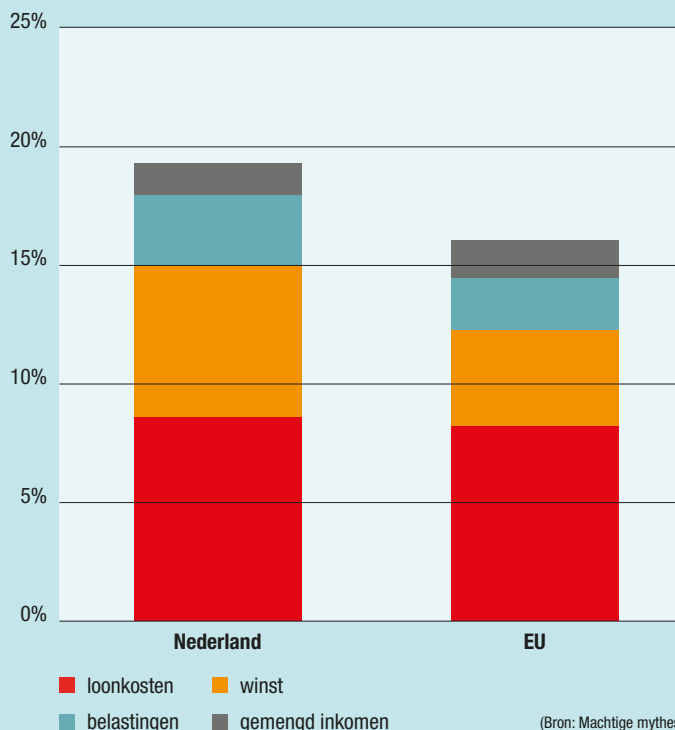
Dat is natuurlijk raar: als de inflatie écht iedereen even hard zou raken, dan zouden winsten juist gedaald moeten zijn. Dat dit niet gebeurde, ontkracht nogmaals het idee van een loon-prijsspiraal; het zijn niet de hogere lonen geweest die de prijzen hebben opgedreven, maar juist de hogere winsten. De inflatie was voor een groot deel ‘graaiflatie’: het prijs-opdrijvende effect van onverzadigbare winsthonger bij bedrijven.

De onderzoekers laten overtuigend zien dat graaiflatie vooral een Nederlands fenomeen was: van 2021 t/m 2024 lagen de prijzen in de Nederlandse supermarkten namelijk een stuk hoger dan in onze buurlanden. ‘De verklaring? In Nederland droegen hogere winsten [...] sterker bij aan de prijsstijgingen dan in andere Europese landen’. (p.40) Kortom, Nederlandse bedrijven maakten misbruik van de inflatie om hun winsten te verhogen: ze hebben de inflatie niet alleen doorberekend in hun prijzen, maar er zelfs nog een schepje bovenop gedaan.

Gevolg: extra koopkrachtverlies voor de Nederlandse werkende klasse. Zo gezien was de waarschuwing van Klaas Knot voor ‘te hoge looneisen’ extra geniepig: het graaiende grootkapitaal werd de hand boven het hoofd gehouden, terwijl werkende mensen werden leeggeknepen met te dure boodschappen.

Volgens de FNV-onderzoekers wijst dit op een dieper probleem in de Nederlandse economie. Want volgens de economische standaard-theorie zouden bedrijven niet zomaar hun prijzen moeten kunnen verhogen; klanten zouden dan immers uitwijken naar concurrenten met lagere prijzen. Dat supermarkten als Albert Heijn en Jumbo in tijden van inflatie wél hun prijzen konden verhogen, om extra winst te maken, betekent dus dat zij te weinig concurrentie hebben van andere supermarkten: ‘Wie in bepaalde woonplaatsen niet naar de Albert Heijn of Jumbo wil, zal flink om moeten rijden en heeft daar niet altijd zijn in.’ (p.41) Supermarkten maakten dus misbruik van hun lokale monopolieposities om de prijzen extra te verhogen. Dat blijkt ook uit de cijfers: ‘In de periode met graaiflatie behaalden bedrijven met meer marktmacht dan ook hogere winstcijfers.’ (p.41)

Figuur 2 Opbouw boodschappenprijzen



DRAGEN DE BREEDSTE SCHOUDERS ÉCHT DE ZWAARSTE LASTEN?

Een van de meest interessante – en schokkende – onderdelen van *Machtige mythes* vormen de hoofdstukken over het Nederlandse belastingstelsel. Hier richten de FNV-onderzoekers hun pijlen op een breed gedeeld idee, namelijk dat ons belastingstelsel ‘best wel progressief’ zou zijn: de breedste schouders dragen de zwaarste lasten.

Op papier lijkt dat te kloppen: de inkomstenbelasting gaat in drie stappen omhoog naar een belasting van 49,5 procent voor de allerhoogste inkomens (vanaf iets meer dan 76 duizend euro per jaar). Ook de belastingen op winst en vermogen zijn tamelijk progressief: het mkb betaalt relatief minder winstbelasting dan het grootbedrijf, en bij vermogensbelasting zijn de laagste vermogens belastingvrij. Kortom: best wel sociaal, zou je denken – op het socialistische af zelfs, zo meende minister-president Mark Rutte destijds: ‘We zijn natuurlijk een land dat in de kern diep socialistisch is. We hebben een eindeloze overdracht van geld van de ene groep naar de andere groep.’ (p.74)

Rutte deed deze opmerkelijke uitspraak tijdens een Kamergebod op 1 april 2020. En hoewel hij het serieus bedoelde, blijkt het – voor wie in de cijfers duikt – inderdaad niet meer dan een 1 april-grap te zijn, en een slechte bovendien. In 2022 werd Rutte’s rooskleurige beeld van Nederland als ‘herverdelend landje’ hard onderuit gehaald door het Centraal Planbureau (CPB), dat aan de hand van cijfers liet zien hoe het écht zat. Het grote probleem, zo concludeerde het CPB, is dat mensen met veel vermogen in staat zijn een groot deel van hun geld voor de Belastingdienst te verstoppert via handige belastingtrucs en ‘creatieve’ boekhouding.

Het CPB besloot om dit weggestopte geld mee te rekenen, en toen bleek ineens ‘dat de allerrijksten in ons land het minste belasting betalen van iedereen!’ (p.76) Sterker nog: de rekenmeesters van het CPB lieten zien dat juist de mensen met de lagere inkomens relatief het meeste belasting betaalden: ‘Toen de onderzoekers het land opdeelden in een aantal groepen, zagen ze dat de helft van het land met de lagere inkomens meer dan vijftig procent van hun geld kwijt is aan de Belastingdienst.’ (p.76) Tweeëneenhalf keer zoveel als de allerrijksten!

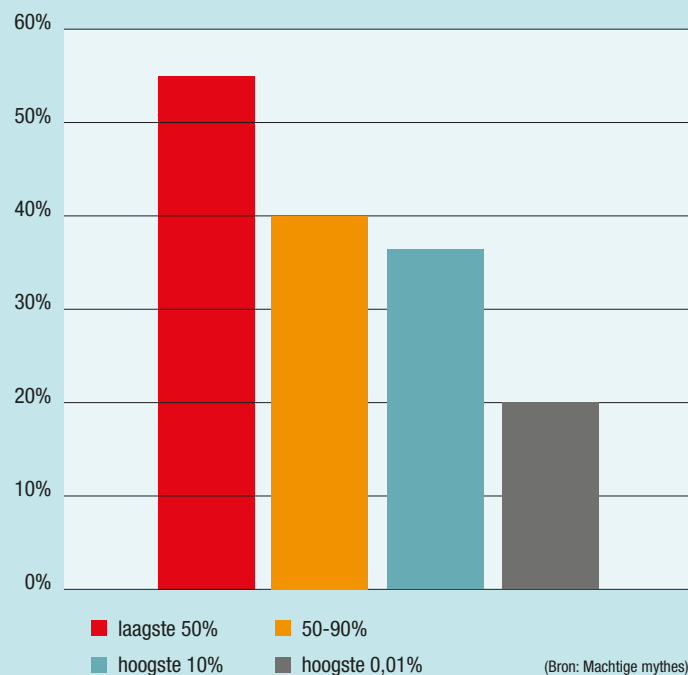
Deel van het probleem, zo laten de FNV-onderzoekers zien, is dat er procentueel meer belasting wordt geheven op inkomen uit werk dan op inkomen uit vermogen (zoals huur, rente en dividend). Een andere factor die meespeelt is de ongelijke verdeling van de btw op consumptie. Deze belasting drukt het zwaarste op de laagste inkomens, omdat zij een veel groter deel van hun budget aan boodschappen kwijt zijn dan rijke mensen, die veel meer kunnen sparen. ‘Het is een soort extra belasting op inkomen’, schrijven de FNV-onderzoekers: ‘In tegenstelling tot andere belastingen is de btw juist niet progressief, maar regressief: iedereen betaalt hetzelfde tarief, waardoor lagere inkomens relatief – als aandeel van hun inkomen – meer betalen.’ (p.77)

Kortom, wie dit alles bij elkaar optelt, moet concluderen dat Nederland allermist een ‘socialistisch’ landje is, zoals Rutte voorspiegelde. De breedste schouders dragen hier níet de zwaarste lasten. Sterker nog, zo concluderen de FNV-onderzoekers, als het gaat om progressiviteit dan bungelt het Nederlandse belastingstelsel in internationaal opzicht tamelijk onderaan: ‘Zo’n beetje elk West-Europees land én de Verenigde Staten belasten progressiever dan wij.’ (p.77) Weer een illusie armer en een ervaring rijker.

TOT SLOT: WERKENDE KLASSE, VERENIGT U!

Een van de sympathieke aspecten van *Machtige mythes* is dat de FNV-onderzoekers het niet alleen bij cijfers laten, maar ook oproepen tot actie en daar tips voor geven. De cijfers zijn

Figuur 3 Gemiddelde belasting- en premiedruk



natuurlijk uiterst belangrijk, maar ze komen pas tot leven als we er wat mee doen. De auteurs sluiten het boekje dan ook af met de ontmanteling van een venijnige ‘bonusmythe’, het passief-makende idee ‘dat we er toch niets aan kunnen veranderen’.

Hiervoor duiken de FNV-onderzoekers de geschiedenis in, om te laten zien hoe arbeiders, vakbonden en socialistten in het verleden door gezamenlijke strijd belangrijke overwinningen hebben behaald – van een verbod op kinderarbeid tot de achturige werkdag, van hogere lonen tot de vijfdaagse werkweek, van ontslagbescherming tot algemeen kiesrecht voor mannen én vrouwen, en ga zo maar door.

De werkende klasse heeft ontzettend veel economische macht en als we die macht heel bewust samen inzetten, dan is *the sky the limit* zagezegd. Dat bleek onlangs nog maar eens bij de inspirerende staking in de Rotterdamse havens, waar slechts een paar honderd sjorders de wereldwijde handel konden stilleggen – wat herinneringen oproep aan de oude vakbondsleus: ‘Gansch het raderwerk staat stil, als uw machtige arm het wil!’ En dat kunnen wij als SP alleen maar beamen. <





Op 11 november vond in TivoliVredenburg de boekpresentatie plaats van *Machtige mythes*, waarin vijf onderzoekers van de FNV kritisch kijken naar 21 mythes die de economische ongelijkheid vergroten. De avond had als veelzeggende titel meegekregen: 'Hoe grijp je de macht?' – tekenend voor de praktische inzet van het boekje, waar het ont maskeren van mythes hand in hand gaat met een gepassioneerd pleidooi voor een strijdbare werkende klasse. De Tribune sprak erover met twee van de auteurs, Vera Vrijmoeth en Felix Kram.

MACHTIGE MYTHES ONTRAFELD

Hoe is het idee achter jullie boek ontstaan?

Vera: 'Het boekje is ontstaan omdat we in de FNV al vier jaar lang onderzoek deden naar scheefgroei in de economie. We deden dat vanuit de overtuiging dat je moet begrijpen hoe kapitaal werkt om de belangen van arbeid te kunnen verdedigen. Wat ons toen schokte was dat er heel veel beelden over de economie circuleren die gewoonweg niet kloppen – beelden die vooral door de werkgevers en partijen als de VVD verspreid worden. En die journalisten soms klakkeloos overnemen. Gaandeweg zijn we onze taak steeds meer gaan zien als het aangaan van de cijfer- en beeldvormingsstrijd, om die schadelijke mythes te ontkrachten.'

Hoe komt dat nou, dat die verkeerde beelden zoveel invloed hebben?

Vera: 'Wij vragen ons dat ook af. Politici en werkgevers hebben er soms gewoon belang bij om deze beelden neer te zetten. En vaak hebben journalisten dan niet de achtergrondkennis om deze materie goed te kunnen doorzien.'

Felix: 'Deel van het probleem is ook dat die verkeerde beelden vaak een simplistisch beeld schetsen, dat juist daardoor heel eenvoudig en logisch lijkt. De VVD heeft het er bijvoorbeeld vaak over dat het niet gaat om de verdeling van de taart, maar dat de taart als geheel groter moet worden, want daar zou iedereen van profiteren. Zeker als je de achterliggende cijfers niet goed

kent, dan kan dat een heel aantrekkelijk verhaal zijn, ook omdat je zo conflicten over verdeling uit de weg gaat.'

Vera: 'Bovendien is het zo dat onze commerciële media grotendeels in handen zijn van grote buitenlandse bedrijven. Die mediabedrijven zijn eigenlijk een soort monopolies geworden, dus daar zit wel een probleem. Maar het is niet helemaal helder hoe dat doorwerkt in de berichtgeving over de economie. Sowieso is economie een heel ontoegankelijke discipline. Het wordt expres zo complex gemaakt dat er een soort autoriteit vanuit gaat, waardoor mensen denken: dat begrijp ik toch niet, dus daar hou ik me maar niet mee bezig!'

Hoe proberen jullie daar tegen op te boksen?

Felix: 'Onze taak is om dat ingewikkelde cijferwerk te doen en dan vervolgens de vertaalslag te maken naar het grote publiek, om het voor iedereen begrijpelijk te maken. Dan helpt het enorm als je zo'n onderwerp in één treffende term kunt samenvatten, waarmee je je eigen frame tegenover dat van de werkgevers en de VVD kunt zetten. Bij de discussie rond de loon-prijsspiraal was dat betrekkelijk eenvoudig, omdat we toen de term 'graaiflatie' hadden, die in één aansprekend woord aangaf wat wij bedoelden.'

Vera: 'In 2023 is 'graaiflatie' niet voor niks het woord van het jaar geworden.'

Felix: 'Maar in andere gevallen is dat moeilijker, vanwege de technische details. Neem bijvoorbeeld de 'buffelboete', de belastingverhoging die – om onduidelijke redenen – met ingang van 2025 werd ingevoerd voor mensen met een laag inkomen, vooral parttimers die er fors op achteruitgingen. Daar kwamen wij bij toeval achter, omdat de FNV telefoontjes kreeg van mensen die plots minder loon overhielden. Wij zijn dat gaan uitzoeken en dan wordt het al snel héél technisch. Je moet dan het belastingstelsel induiken en onderzoeken hoe de heffingskortingen werken. Dat is voor leken bijna niet te volgen. Maar ook hierbij hielp het dat een slimme FNV-bestuurder, Linda Vermeulen, de catchy term 'buffelboete' bedacht, waardoor het door de media kon worden opgepikt.'

Vera: 'Daardoor is het gelukt om een heel technisch onderwerp – dat eigenlijk niemand echt snapt – samen te vatten in een heel simpele boodschap: mensen met een laag inkomen zijn meer belasting gaan betalen en dat raakt ongeveer 800.000 huishoudens. Schoof werd daardoor gedwongen erop te reageren. Vlak voor de verkiezingen was dat best wel explosief.'

Is er een rol voor de SP bij het ontmaskeren van die 'machtige mythes'?

Vera: 'Absoluut. Het lezen van onze onderzoeken en daar vragen over stellen in de Tweede Kamer of in de provincie of gemeenteraad, dat maakt echt heel veel uit. Ook het organiseren in wijken is hierbij van vitaal belang. Persoonlijk geloof ik niet in het idee: 'Ik stem op een politicus, dus die moet het dan allemaal maar voor mij gaan fixen.' Nee, als we iets willen veranderen aan hoe die economie werkt, dan zullen we allemaal ons steentje moeten bijdragen.'

Felix: 'Wat dan ook helpt, is dat je er acties of een bredere campagne aan kunt koppelen.'

Vera: 'Want als je zoiets als 'graaiflatie' naar buiten brengt, dan krijg je misschien wel aandacht in de media, maar dat ebt dan ook weer snel weg.

Terwijl als je dat koppelt aan acties, zoals bijvoorbeeld de staking bij de distributiecentra van Albert Heijn – een van de bedrijven die onder vuur lag vanwege de graaiflatie –, dan wordt zo'n verhaal nóg sterker en dan leidt dat tot meer aandacht in de media. En dan is het heel goed als politieke partijen die acties ondersteunen en daarbij aanwezig zijn.'

In jullie boek ontmaskeren jullie 21 mythes die de ongelijkheid vergroten. Wat is jullie top drie van meest schadelijke mythes?

Vera: 'Ik vind de 'Eerst verdienen, dan verdelen'-mythe toch wel de meest schadelijke. Daardoor wordt het beeld neergezet dat vooral bedrijven welvaart creëren, in plaats van het besef dat het vooral werkende mensen zijn die samen met de overheid welvaart creëren. Op dit moment is dat een heel schadelijke mythe, zeker in combinatie met de huidige bezuinigingen op de WW, de WIA en de publieke sector in het algemeen. Zo ondermijnt de basis van onze economie, maar ook ons gezamenlijke bezit als samenleving. Want we weten uit onderzoek dat publieke investeringen heel goed zijn voor ons verdienvermogen als land. Bovendien, publiek vermogen komt ten goede aan iedereen, maar als je dat steeds kleiner maakt, ten gunste van privaat vermogen, dan komt dat alleen ten goede aan een kleine rijke minderheid.'

Dat idee, dat alleen bedrijven welvaart creëren, heeft ook te maken met een andere mythe die in jullie boek ontkracht wordt, namelijk dat een goed investeringsklimaat zou vragen om lagere belastingen op winst en vermogen.

Vera: 'Tegenover dat argument kun je heel goed een ander argument zetten, namelijk dat het verdienvermogen van onze economie juist afhankelijk is van de publieke sector. De overheid zelf creëert heel veel waarde voor de economie door haar publieke investeringen. Overigens zeggen bedrijven dat zelf ook. Bij de bezuinigingen op het hoger onderwijs bijvoorbeeld werd er door CEO's van grote bedrijven in Nederland gewaarschuwd dat deze bezuinigingen niet goed zijn voor ons verdienvermogen. Ook bij de CPB-doorrekening van het verkiezingsprogramma van de VVD werd dat duidelijk. De VVD wilde bezuinigen op het onderwijs en daarover zei het CPB stellig: 'Dat is niet verstandig voor de economie'. De VVD presenteert zichzelf wel als de verstandige economische keuze, maar als je concreet kijkt naar hun plannen, dan ondermijnen ze juist op langere termijn het verdienvermogen van Nederland.'

Welke mythes staan er nog meer in jullie top drie?

Felix: 'Ik vind de mythes over uitkeringsgerechtigden heel schadelijk voor het publieke debat. Hierbij zie je dat er zondelokpolitiek wordt bedreven. De VVD spreekt altijd van 'uitkeringstrekkers', wat een heel negatieve term is. De VVD schetst graag het beeld dat het veel aantrekkelijker is om een bijstandsuitkering te trekken dan om aan het werk te gaan. Daarom heeft Yesilgöz er recentelijk nog voor gepleit dat de uitkeringen niet meer mee mogen stijgen met het minimumloon. Het verschil tussen bijstand en inkomen uit werk zou niet groot genoeg zijn en daarom zouden mensen niet genoeg gestimuleerd worden om aan het werk te gaan. Daar zijn wij ook ingedoken en wat blijkt? Wat de VVD hierover zegt, klopt gewoon niet. Er is een groot verschil van ongeveer 800 tot 1.000 euro per maand tussen een fulltime minimumloon en een bijstandsuitkering voor >



'Je moet begrijpen hoe kapitaal werkt om de belangen van arbeid te kunnen verdedigen.'

een alleenstaande. Dus dat de bijstandsuitkeringen te hoog zouden zijn, zodat werken niet loont, dat is echt onzin. Ik vind dit om twee redenen een heel schadelijke mythe. Ten eerste omdat, als je gaat bezuinigen op de uitkeringen, je een heel grote groep mensen in de armoede drukt. Maar ook omdat je op deze manier werkenden en uitkeringsgerechtigden tegen elkaar uitspeelt; je ondermijnt de onderlinge solidariteit. Beide groepen gaan er daardoor op achteruit. Want als werken meer moet lonen, dan kun je ook gewoon de lonen verhogen, maar dat zegt de VVD natuurlijk niet.'

En de laatste mythe in jullie top drie?

Vera: 'Wat ik ook een heel schadelijke en actuele mythe vind is die over de middenklasse. Heel veel mensen denken namelijk dat ze tot de middenklasse behoren, zowel de mensen met minder dan 20 duizend euro vermogen als de mensen met een vermogen tot één miljoen euro. Als je mensen vraagt: 'Waar zit je in de vermogensverdeling?', dan denken de meeste mensen dat ze ongeveer in het midden zitten. En dat is heel problematisch, omdat dat betekent dat mensen heel vaak hun eigen belang niet goed kunnen inschatten. Dat zag je ook bij de afgelopen verkiezingscampagne heel goed. Yeşilgöz had het de hele tijd over de middeninkomens, die geraakt zouden worden in hun portemonnee als de belastingen voor rijke mensen omhoog zouden gaan. Maar dat is natuurlijk helemaal niet zo. Het is, denk ik, moeilijk voor een leek om dat verkeerde beeld door te prikken.'

Hoe komt dat dan, dat mensen hun eigen economisch belang vaak niet goed kunnen inschatten?

Vera: 'Veel mensen hebben heel weinig besef van hoe de welvaartsverdeling precies in elkaar zit. Mensen zien vooral hun eigen omgeving en denken dan dat ze qua inkomen en vermogen best wel gemiddeld zijn. Maar ze zien niet de mensen met de heel hoge inkomens en vermogens, want die wonen en

werken op heel andere plekken. Er zijn dus heel grote verschillen die mensen in hun dagelijkse leven niet ervaren. En ongetwijfeld speelt er ook iets psychologisch mee, in die zin dat mensen het zien als een soort falen als ze onder het gemiddelde zitten. Zeker in een kapitalistische samenleving, waarin alles draait om welke successen je hebt behaald, word je dan geconfronteerd met je eigen 'falen'. Maar uit onderzoek blijkt ook dat als je mensen laat zien hoe de welvaartsverdeling écht in elkaar zit, ze over het algemeen dan wel zeggen: 'Oh, ik word nu toch wel voorstander van hogere belastingen voor rijke mensen!'

Kortom, het heeft zin om deze 'machtige mythes' te blijven ontkrachten, om mensen duidelijk te blijven maken hoe het écht zit...

Felix: 'Zeker weten. Wat wij heel interessant vinden is dat als je mensen vraagt of ze voor meer herverdeling zijn, dan zegt een overgrote meerderheid 'Ja'. Zo is er een paar jaar geleden onderzoek gedaan naar het verhogen van het minimumloon naar 16 euro per uur en daarbij gaf een meerderheid van de kiezers van CDA, NSC, PVV en BBB aan dat ze dat een goed idee vonden. Dus bij sommige sociaal-economische kwesties denken heel veel mensen in de maatschappij best wel links, maar vervolgens gaat er dan iets mis in de vertaling naar de politiek. En dat heeft veel te maken met die economische mythes; die staan dan een linkse overwinning in de weg. En daarom moeten we onderzoek blijven doen, en onze bevindingen steeds maar weer herhalen, herhalen, herhalen, om op die manier een nieuw frame neer te zetten, gekoppeld aan acties.'

Vera: 'Wat heel bepalend is in verkiezingen, zo blijkt uit onderzoek, dat is welke issues er op dat moment dominant zijn. Dat is dan waar de media-debatten over gaan, en waar de gesprekken op straat over gaan. Maar dat verbergt dan de andere opvattingen van mensen over sociaal-economische thema's. Ik denk dat ook bij de afgelopen verkiezingen de debatten niet van een heel hoog inhoudelijk niveau waren. En dat zie je dan terug in de uitslag. <



Mijn droombaan', zegt sociaal-psychiatrisch verpleegkundige Liz Wijnakker (36) uit Den Bosch over haar werk. 'Ik ga naar mensen thuis toe die met grote problemen worstelen en in een kwetsbare situatie zitten. Dan is het mooi om te zien als iemand met een beetje hulp weer vooruit kan komen. En ik kan er veel humor in kwijt, soms zwarte humor.'

Loopt dan alles goed?

'Zeker niet. Ik heb heel wat afbraak in de gezondheidszorg meegemaakt en er zijn vaak randzaken die hulp in de weg zitten: de dwang van de zorgverzekeraars bijvoorbeeld, wachtlijsten voor noodzakelijke behandelingen, de cowboys in de zorg en regelmatig ook het ontbreken van huisvesting. Vaak moet er sprake zijn van een crisis voordat mensen de hulp kunnen krijgen die ze nodig hebben. Toch is het mijn droombaan.'

Waar kwam jouw keuze voor de SP vandaan?

'Ik kende de partij wel, de Tribune lag thuis in de tijdschriftenbak, maar het was de actie voor het Citadelfhofje waardoor ik me echt in de SP ging verdiepen. Wat mij drijft, is een afkeer van het hokjesdenken. Ik vind dat je naar de mensen moet kijken, niet naar wat ze mankeren of waarom ze afwijken. Dat vind ik bij de SP terug en ik zag veel raakvlakken met mijn eigen visie, bijvoorbeeld over de zorg en de marktwerking.'

Wat was er met het Citadelfhofje?

'Dat zijn monumentale sociale huurwoningen die zouden moeten wijken voor nieuwbouw van het Designmuseum. De plannen ervoor lopen vanaf 2022 en sindsdien voert de SP er samen met de bewoners actie tegen. En met succes: een paar weken geleden heeft de gemeenteraad besloten dat het museum ergens anders komt. Hopelijk kan het hofje nu behouden blijven.'

Wat doe je naast je werk en de SP?

'Ik omring me graag met mensen, ga naar theater, houd van het water en ik mag heel graag reizen. Ik vind het echt een verrijking om kennis te maken met mensen in heel andere culturen.'



**WEG MET
HOKJES-
DENKEN**

2001

JEZELF BLIJVEN ONTWIKKELEN



H

et kostte me niet alleen bijna al mijn tijd, het kostte me ook regelmatig mijn geld. Maar ik had het ervoor over, want ik kreeg er veel voor terug. Ik veranderde van een mannetje dat niks durfde in iemand die z'n mannetje stond. Door de SP

heb ik geleerd om voor mezelf op te komen en heb ik zelfvertrouwen gekregen. Daar heb ik nu nog plezier van. Daarom ga ik ook door het vuur voor die partij en die mensen.' Dat vertelde de Osse arbeider Piet van de Akker aan Kees Slager, die in 2001 *Het geheim van Oss* publiceerde. Waarin de historicus de geschiedenis beschreef van deze afdeling.

Elke politieke partij gaat door tijden van succes en van verlies en daarbij is het steeds goed om te kijken naar het verleden. Naar hoe de SP is ontstaan en waarom de partij is veranderd. In de jaren zeventig en tachtig was de afdeling Rotterdam (met organisator Daan Monjé) het organisatorisch centrum van de partij en Nijmegen (met voorzitter Hans van Hooft) in veel opzichten een ideologisch centrum. In Oss ontwikkelde een groep jongeren, onder de leiding van Jan Marijnissen, nieuwe vormen van politiek. Met acties in bedrijven (zoals Diosynth), eigen dokters (Ons

Medisch Centrum) en met juridische hulp.

In *Het geheim van Oss* komen veel betrokken SP'ers aan het woord die de successen van de afdeling mogelijk hebben gemaakt. Maar ook de mensen die zijn afgehaakt, omdat de partij voor hen toch teveel tijd en teveel energie kostte. Wat vooral opvalt is hoe de strijd voor een betere wereld – te beginnen in Oss – ook heel belangrijk is geweest voor de ontwikkeling van mensen zelf, zoals bijvoorbeeld Piet van de Akker vertelde in het citaat waarmee dit stuk begon. Ook Kees Slager, onder meer de oprichter van het radioprogramma OVT, zou na zijn onderzoek zelf een actief lid worden van de SP.

Het jezelf emanciperen was ook iets wat Jan Marijnissen in Oss had geleerd: de fabrieksarbeider die in 1988 leider werd van de landelijke SP en in 1994 samen met de arbeider-activist Remi Poppe een van de eerste Tweede Kamersleden werd voor de SP. Marijnissen werd ook een vooraanstaande politieke denker, met de uitgave van boeken als *Tegenstemmen* (1996). Daarin liet hij zien hoe het neoliberalisme niet alleen de publieke sector kapot maakte en de bestaanszekerheid van mensen bedreigde, maar ook leidde tot verarming van de kunst en cultuur. In 2001 nam hij een voor socialisten toch wel bijzonder landelijk initiatief.

In 2001 begon de actie 'Stop de uitverkoop van de beschaving', een initiatief van Jan Marijnissen samen met mensen uit de toenmalige wereld van de kunst en cultuur. Zoals Wouter van Dieren, Bob Fosko, Karel Glastra van Loon, Freek de Jonge, Arjo Klamer, Huub Oosterhuis, Dorien Pressers, Harry de Winter en Nilgun Yerli. Mensen die ook daarna nog lang op verschillende manieren actief waren in de SP of met de partij waren verbonden. Mensen uit wat je de 'culturele elite' kunt noemen, die zich met de SP uitspraken tegen het neoliberale denken, dat de cultuur verarmde en de democratie uitholde.

Een manifest 'Stop de uitverkoop van de beschaving' werd geschreven en overal in het land en overal in de media werden discussies georganiseerd, waar de genoemde mensen ook graag aan deelnamen. Een manier voor de SP om aandacht te vragen voor de gevolgen van het neoliberalisme, maar ook om mensen aan de partij te binden. Een goede manier om de aanhang te verbreden en nieuwe kiezers voor de partij te vinden. Jezelf als partij bezighouden met onderwerpen die veel mensen niet meteen verwachten en steeds verbanden aangaan met creatieve denkers. Om ook als partij jezelf steeds te blijven ontwikkelen.



2002

SOCIALISTEN IN HET BESTUUR

IN 1994 was de SP na vele mislukte pogingen voor het eerste in de Tweede Kamer gekomen, met het symbool van de tomaat en met de verkiezingsleuze 'Stem tegen, stem SP'. Daarmee had de partij zichzelf succesvol neergezet als een alternatief voor de PvdA, die de eigen ideologische veren zou afschudden en zou meegaan met het neoliberale marktdenken dat in de mode was. In 2002 maakte de SP een nieuwe strategische keuze, door de verkiezingen in te gaan met de leuze 'Stem voor, stem SP'. Een omkering, die echter paste bij de ontwikkeling van de partij, die met veel zelfvertrouwen het gevecht op links aanging.

2002 was het jaar dat Pim Fortuyn werd vermoord, het begin van wat later een rechtse wind zou worden in de Nederlandse politiek. Het was ook het einde van de paarste kabinetten van Wim Kok (PvdA, VVD en D66), die het land vanaf 1994 op een neoliberale wijze hadden bestuurd. De SP had zich op ideologisch vlak (in het beginselprogramma Heel de mens in 1999), strategisch (onder meer met initiatieven zoals 'Stop de uitverkoop van de beschaving') en organisatorisch (door veel te investeren in de opleiding en scholing van vele nieuwe leden) voorbereid op de toekomst. Dit jaar moest het gaan gebeuren.

De SP deed het in maart redelijk goed in de verkiezingen voor de gemeenteraad, maar de partij had wel last van de opkomst van rechtse leefbaarheidspartijen. 2002 was toch het jaar dat de SP doorbrak in het lokale bestuur. In verschillende gemeenten waar de SP bij de verkiezingen goed had gescoord wist de partij met succes te onderhandelen en kwamen wethouders van de SP in het college. In de linkse gemeenten, zoals Doesburg, Heerlen en Nijmegen, maar ook in andere gemeenten, zoals Brunssum, Culemborg en Schijndel. In Boxmeer ging Emile Roemer als wethouders zelfs samenwerken met de VVD.

Na tussentijdse verkiezingen in november in Oss zou de SP, die hier al sinds 1996 wethouders had (Henk van Gerven en Jules Iding), zelfs drie wethouders krijgen. 2002 was ook een jaar waarin verkiezingen werden gehouden voor de Tweede Kamer – in de aanloop daarvan werd in mei Fortuyn vermoord. De campagne werd afgetrapt met een 'Dag van de Tomaat' in Burgers Dierenpark in Arnhem, waar een snel groeiend aantal leden van de partij (die dat jaar met een derde zou groeien) energie en inhoud opdeed voor de campagne. Marijnissen schreef Schrale rijkdom, over de gevolgen van het Paars beleid.

Nog altijd belangrijk voor de SP is het lied 'Een mens is meer', dat schrijver Karel Glastra van Loon in 2002 schreef voor de SP en dat werd vertolkt door zanger Bob Fosko. Twee mensen die door middel van 'Stop de uitverkoop van de beschaving' bij de partij waren betrokken. De moord op Pim Fortuyn had de politiek op de kop gezet: de LPF kwam met 26 zetels in de Kamer. De PvdA leidde een historisch verlies, van 45 naar 23 zetels. GroenLinks ging van 11 naar 10. In deze voor links zo onzekere tijden won de SP echter toch: van 5 naar 9 zetels. De gewaagde nieuwe strategie van de SP had blijkbaar gewerkt.

Ondertussen bleef de SP zich onderscheiden door gerichte en succesvolle acties. In 2002 werd actie gevoerd met het comité 'Rood sein voor de chloortrein', tegen de chloortransporten van Akzo Nobel. Het comité 'Zorg voor iedereen' organiseerde verpleegkundigen en verzorgenden om zich uit te spreken tegen de hoge werkdruk. Het comité 'Handen af van de WAO' werd nieuw leven ingeblazen, om mensen te organiseren tegen de afbraak van de WAO. Een groot parlementair succes van de SP was in september de instelling van een parlementair onderzoek naar het mislukte integratiebeleid van de decennia daarvoor.

Beste SP'er,

Bedankt voor jouw steun en inzet voor de SP en een sociale samenleving. Trots zijn we op al onze SP-leden, SP-stemmers en iedereen die onze idealen een warm hart toedraagt.

Samen komen we op voor menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit in 2026. Een jaar vol kansen voor ons om te groeien en meer mensen te betrekken voor sociale verandering.

Wij willen jou en jouw familie graag een heel mooi, gelukkig en sociaal 2026 wensen.

Jimmy Dijk
Fractievoorzitter SP

Lieke van Rossum
Partijvoorzitter SP

